

Uchwała Nr XXXII/209/2013

Rady Gminy Duszniki

z dnia 22 stycznia 2013 r.

**w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Duszniki, w części obejmującej dz. ewid. nr 60 i 419
w Sękowie, Gm. Duszniki**

Na podstawie art. 9 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647) oraz art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminy (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.), Rada Gminy Duszniki uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, zatwierdzonego uchwałą Nr XIV/59/95 Rady Gminy Duszniki z dnia 8 listopada 1995 r. z późniejszymi zmianami, w zakresie rozdziału 4 tekstu ujednoczonego (załącznik nr 2 do nin. uchwały) oraz rysunku ujednoczonego studium (załącznik nr 1 do nin. uchwały).

§ 2

Załącznikami do niniejszej uchwały są:

- 1) załącznik nr 1: rysunek ujednoczony Studium pt. „Gmina Duszniki. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” w skali 1 : 10 000;
- 2) załącznik nr 2: tekst ujednoczony pt. „Gmina Duszniki. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”;
- 3) załącznik nr 3: Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu zmiany studium.

§ 3

Zmiana studium dotyczy terenu położonego w Sękowie w części obejmującej dz. ewid. 60 i 419, gm. Duszniki i polega na wprowadzeniu terenu i obszaru górniczego PG, zgodnie z rysunkiem studium.

§ 4

Zobowiązuje się Wójta Gminy Duszniki do realizacji zasad polityki przestrzennej, zawartej w niniejszej zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WZŁĘŻYMIANIE
TERENOWY

GMINA DUSZNIKI

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

tekst ujednolicony

załącznik nr 2
do Uchwały nr XXXII/209/13
Rady Gminy Duszniki
z dnia 22.01.2013 r.

Poznań, 2012 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI:

mgr ANNA HOUHAUSEN uprawnienia urbanistyczne nr 964/89	- projektant prowadzący
mgr inż. arch. HANNA BIENKOWSKA	- układ przestrzenny
mgr inż. STANISŁAW BORYS	- wodociągi i kanalizacja
mgr MAŁGORZATA CZERNIAK	- ochrona i kształtowanie środowiska
mgr inż. RYSZARD DURKIEWICZ	- elektroenergetyka
inż. STEFAN DUTKOWIAK	- komunikacja, systemy infrastruktury technicznej
mgr ANNA HOLZHAUSEN	- sieć osadnicza
mgr JANINA ŁYSZCZAK	- zag. programowo - formalne
mgr JACEK MICHAŁOWSKI	- zag. geodezyjno - prawne
tech. DANUTA DOBRZYŃSKA	- opracowanie graficzne
tech. BARBARA SAMELAK	- opracowanie graficzne
tech. KRYSZYNA ŚWIĄTKOWSKA	- opracowanie graficzne

Poznań 1995

Zespół autorski zmiany studium w zakresie wyznaczenia terenów pod powierzchnią eksploatację kruszywa naturalnego:

mgr Marcin Englert (ZOIU Z – 364)	- główny projektant
mgr Jarosław Jerzyński	- projektant

Poznań 2006

Zespół autorski zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, w części obejmującej dz. ewid. nr 60 i 419 w Sękowie, Gm. Duszniki:

mgr inż. arch. Filip Koczorowski (ZOIU Z – 419)	- główny projektant
mgr inż. Łukasz Ślisiński	- projektant

Poznań 2012

Spis treści

	str.
A. WPROWADZENIE	5
B. CZĘŚĆ FORMALNO – PRAWNA	8
C. CZĘŚĆ MERYTORYCZNA	9
I. STUDIUM UWARUNKOWAŃ ROZWOJU	9
1.0. UWARUNKOWANIA EKOLOGICZNO - KULTUROWE	9
1.1. Środowisko przyrodnicze - stan i zagrożenia	9
1.2. Środowisko kulturowe	17
2.0. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNO - SPOŁECZNE	19
2.1. Ludność, aktywność zawodowa	19
2.2. Poziom życia	24
2.3. Mieszkalnictwo	28
3.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI GOSPODARCZYCH	31
3.1. Rolnictwo	31
3.2. Przemysł, rzemiosło, drobna wytwórczość	41
4.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI	42
5.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	46
5.1. Elektroenergetyka	46
5.2. Gospodarka wodno - ściekowa	49
5.3. Telekomunikacja	55
5.4. Zaopatrzenie w gaz	56
5.5. Liniowe systemy tranzytowe	56
6.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU SIECI OSADNICZEJ	58
7.0. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI POLITYKI PAŃSTWA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA	59
II. KIERUNKI POLITYKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	60
1.0. KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	60
2.0. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	65
2.1. Charakterystyka istniejącej struktury funkcjonalno	

	przestrzennej gminy	65
2.2.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy	70
III.	ZARYS ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO (stanowisko Zarządu)	73
IV.	ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DUSZNIKI, W CZĘŚCI OBEJMUJĄCEJ DZ. EWID. NR 60 I 419 W SĘKOWIE, GM. DUSZNIKI	74

ZAŁĄCZNIKI:

1. Graficzne
2. Tabelaryczne - legendy
3. Dokumenty formalno - prawne

A. WPROWADZENIE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki zwane dalej „Studium” - opracowane zostało w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, Rada Gminy w Dusznikach 21 marca 1995 r. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia “Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”.

Opracowanie obejmuje obszar gminy w grantach administracyjnych obowiązujących w r. 1995. Zgodnie z art. 6 p.7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu - jest natomiast jedynym obowiązującym opracowaniem planistycznym obejmującym obszar całej gminy, na podstawie którego następować będzie koordynacja działań i kolejność opracowań planów miejscowych (przepisów gminnych).

Studium jest dokumentem, który kształtuje politykę gospodarowania przestrzenią gminy w dłuższych okresach czasu z zastrzeżeniem, że każdorazowa zmiana uwarunkowań powinna skutkować zmianą studium tak, aby było ono zawsze aktualną podstawą prac planistycznych.

Uchwalane przez Radę Gminy plany miejscowe nie mogą w swych ustaleniach naruszać przyjętego Uchwałą Rady „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”, mogą natomiast zmieniać ustalenia obowiązującego „Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Duszniki” zatwierdzonego 21.11.1990 r. (art. 67 ustawy o zag. przestrz.).

Elaborat „Studium” obejmuje część tekstową i graficzną.

Część tekstowa zawiera informacje dotyczące przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, występowania obiektów i terenów chronionych oraz terenów szczególnie zagrożonych, stanu środowiska przyrodniczego, kulturowego, rolniczej przestrzeni

produkcyjnej, jakości gruntów ze względu na możliwość ich przeznaczenia pod zainwestowanie i uzbrojenie, jakość życia.

Istotnym elementem opracowania jest rozpoznanie dynamiki zachodzących procesów demograficznych, społecznych i gospodarczych oraz uwarunkowań decydujących o dalszych kierunkach strategii rozwoju gminy.

W "Studium" uwzględniono uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Obejmują one zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, wynikających z ustanowionych przez wojewodę aktów prawa miejscowego, obowiązujących na obszarze województwa i uwarunkowań wynikających z wartości przestrzeni, w jej wieloprzestrzennym wymiarze, a także wynikających z konieczności lokalizacji na obszarze gminy zadań, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania miejscowe wpływają na przyszłe decyzje, co do kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego oraz sposobów zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej.

Zaliczono do nich:

- uwarunkowania ekologiczno – kulturowe,
- uwarunkowania demograficzno – społeczne,
- uwarunkowania dla rozwoju funkcji gospodarczych,
- uwarunkowania komunikacyjne,
- uwarunkowania infrastruktury technicznej,
- uwarunkowania rozwoju sieci osadniczej,
- uwarunkowania wynikające z zainwestowania gmin stykowych.

Część graficzną wykonano na aktualnych podkładach sytuacyjno – wysokościowych w dwóch podstawowych skalach: 1:10 000 i 1 :25 000. Ponadto w prowadzonych analizach i studiach korzystano z map w skalach: 1 : 50 000, 1 : 100 000, 1 : 160 000 i 1 : 300 000.

Opracowanie graficzne obejmuje:

1. plansze polityki kierunków kształtowania przestrzeni oraz zasad ekorozwoju w skali 1 :10 000

- **Gmina Duszniki**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

- **Gmina Duszniki**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Kierunki kształtowania, ochrony przyrody i krajobrazu

2. wielornapowe studium uwarunkowań w skalach 1 : 25000, 1 : 50000, 1 : 100 000:

- **Kierunki rozwoju sieci osadniczej**
- **Uwarunkowania rozwoju rolnictwa**
- **Układ komunikacyjny**
- **Sieć elektroenergetyczna**
- **Wodociągi i kanalizacja**
- **Infrastruktura techniczna**
- **Powiązania przyrodnicze gminy**
- **Uwarunkowania hydrograficzne**
- **Regionalne uwarunkowania rzeki Mogilnicy**

3. wykresy schematy graficzne i mapki poglądowe dokumentujące część opisową elaboratu takie jak:

- dynamika rozwoju ludności w gminie w l. 1970- 1994,
- komunikacyjne uwarunkowania sieci osadniczej,
- analiza dojazdów i wyjazdów ludności,
- struktura gospodarstw indywidualnych w układzie wsi

Tak przygotowane materiały po przedstawieniu ich na sesjach Rady Gminy Duszniki w dniach 21.III., 15.V. i ..... 1995 r. oraz zaopiniowaniu przez jednostki oraz gminy sąsiednie oraz akceptacji wojewody w zakresie zgodności studium z kierunkami polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa stanowią podstawę do podjęcia Uchwały Rady Gminy w zakresie obowiązującego **“Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki”**.

B. CZĘŚĆ FORMALNO – PRAWNA

1. Uchwała Rady Gminy o przystąpieniu do sporządzenia “Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki” z dnia 21.III.1995.
2. 29.III.1995 r. wystąpienie do Wojewody Poznańskiego - o informację dot. kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa - dotyczące gminy Duszniki.
3. 29.III.1995 - zawiadomienie jednostek oraz gmin sąsiednich - o przystąpieniu do opracowania “Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki” - z prośbą o współpracę merytoryczną w zakresie problematyki zagospodarowania przestrzennego gminy i obszarów stykowych:
  - Nadleśnictwo Pniewy, Grodzisk Wlkp. i Konstantynowo
  - Państwowa Służba Ochrony Zabytków
  - Muzeum Archeologiczne
  - Wielkopolski Okręgowy Zakład Gazownictwa
  - Telekomunikacja Polska SA - Zakład Telekomunikacji
  - U.W. - Wydział. Ochrony Środowiska
  - Dyrekcja Dróg Publicznych
  - Zarządy gmin: Kaźmierz, Tarnowo Podgórne, Buk, Opalenica, Kuślin, Lwówek, Pniewy, Szamotuły.
4. 15.V.1995 r. - Sesja Rady Gminy Duszniki - przedstawienie 1-ego etapu prac nad “Studium” dotyczących uwarunkowań rozwoju gminy Duszniki.
Uzgodnienia dot. przebiegu autostrady A 2.
5. Konferencja opiniująca “Studium” w zakresie specjalności reprezentowanym przez jednostki wymienione w p. 3.
6. Opinia wojewody w zakresie zgodności “Studium” z uwarunkowaniami, celami i kierunkami polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa w zakresie dotyczącym gminy Duszniki.
7. Uchwała Rady Gminy Duszniki nr   z dnia   o sporządzeniu “Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki”.

C. CZĘŚĆ MERYTORYCZNA

I. STUDIUM UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

1.0. UWARUNKOWANIA EKOLOGICZNO – KULTUROWE

1.1. Środowisko przyrodnicze - stan i zagrożenia

W celu określenia polityki zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki wykonano studium uwarunkowań ekologiczno - kulturowych.

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 89 poz. 415 1994) ekorozwój stanowi podstawę działań.

W studium uwzględnia się m.in. występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych, stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Uwzględniono również zapisy ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, o ochronie przyrody, o ochronie dóbr kultury i muzeach, o ochronie gruntów rolnych i leśnych, o lasach stanowiące, iż przy ustalaniu kierunków rozwoju gminy należy uwzględnić potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego, wskazać racjonalną gospodarkę zasobami przyrodniczymi i ochronę walorów krajobrazowych.

W pierwszym etapie konieczne było rozpoznanie warunków, zasobów i walorów przyrodniczych oraz zależności, wynikających z usytuowania gminy w istniejącym układzie przyrodniczym.

Ogólna charakterystyka i ocena środowiska geograficznego

Gmina Duszniki na tle przyrodniczego układu przestrzennego.

Gmina Duszniki o pow. 15.625 ha położona jest w zachodniej części woj. ~~poznańskiego~~ wielkopolskiego. Graniczy z gminami: Pniewy, Szamotuły, Kaźmierz, Tarnowo Podgórne, Buk, Lwówek, Opalenica i Kuślin.

Granice gminy nie wynikają z układu przyrodniczego. Wyjątek stanowi granica południowo - zachodnia (Zakrzewko - Sędzinko) biegnąca wzdłuż koryta rzeki Mogilnicy.

Obszar gminy znajduje się na pograniczu 3 zlewni, należących do dorzecza Warty: zlewni rz. Mogilnicy, odwadniającej część centralną gminy, zachodnią i południową w kierunku południowym do rz. Warty, zlewni rz. Samy odwadniającej skrawek północny gminy w

kierunku pn - wsch. oraz zlewni rz. Samicy Stęszewskiej odwadniającej wschodnią część gminy w kierunku południowo wschodnim również do rz. Warty.

Przez gminę przebiega autonomiczna strefa wododziałowo - rozrządowa między północnymi i południowymi zlewniami Warty o znaczeniu hydrologicznym, biologicznym, klimatycznym i glebochronnym.

Zapewnienie ciągłości przestrzennej tej strefy, jak i pozostałych wododziałów stanowi konieczność zachowania wartości, jak i prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego jego ochrony przed degradacją i zanieczyszczeniem.

Autonomiczna strefa wododziałowa stanowi łącznik ekologiczny pomiędzy obszarami chronionego krajobrazu.

U podnóża tej strefy znajdują się źródła rzeki Mogilnicy Wschodniej, Małej i Samicy Stęszewskiej.

Centralna część gminy znajduje się w zasięgu hydrologicznej struktury czwartorzędowej - Wielkopolskiej Doliny Kopalnej o dużych zasobach wód podziemnych dla ujęć komunalnych i przemysłowych.

Gmina Duszniki o przewadze gruntów ornych (77 %), o zaledwie 6 % powierzchni lasów i zadrzewień charakteryzuje się krajobrazem wiejskim, którego funkcją przewodnią jest rolnictwo.

W oparciu o znajomość funkcjonalnego układu przestrzennego, gospodarowanie w gm. Duszniki polegać winno na racjonalnym użytkowaniu podporządkowanym ekologicznym zasadom ochrony środowiska.

Rzeźba terenu

Gmina leży na obszarze stosunkowo płaskim głównie w części centralnej i południowej, a urozmaiconym na obrzeżach północno - wschodnich w autonomicznej strefie wododziałowej wzdłuż granicy z gminą Kaźmierz i w rejonie Niewierza.

Porozcinana jest przez liczne małe i większe ciek i rowy, które tworzą dolinę rzeki Mogilnicy.

Budowa geologiczna

Obszar gminy budują utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Utwory trzeciorzędowe to osady oligocenu i miocenu. Stwierdza się ich miąższość od 120 m w rejonie Sędzin Grzebieniska do 158 m w rejonie Ceradza Dolnego. Osady trzeciorzędowe leżą na ogół poziomo.

Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez poziomy glin morenowych rozdzielonych lokalnie osadami rzecznyymi fluwioglacjalnymi w postaci piasków, żwirów oraz mułków i iłłów.

Największe osady piaszczysto - żwirowe interglacjału to Wielkopolska Dolina Kopalna wraz z systemem dolin towarzyszących.

Najmłodsze osady to piaski mady rzeczne taras zalewowych i osady jeziorne.

Charakterystyka i ocena surowców mineralnych

Występowanie piasku, żwiru, glin j torfu nie ma znaczenia przemysłowego, a eksploatacja piasków prowadzona jest na potrzeby lokalne.

Perspektywiczne zasoby kruszywa występują w rejonie wsi Zakrzewko - Śliwno oraz zasoby piasku ze żwirem w trójkącie Niewierz - Mieścisko - Sękowo o zasobach 62 tys. m³ (1.1.1977 - archiwum Dyrekcji Dróg Publicznych w Poznaniu nr 24).

Obszar gminy znajduje się też w rejonie perspektywicznym występowania surowców energetycznych.

Mioceńskie pokłady węgla brunatnego zalegają na głęb. 149 m ppt. w rejonie Wsi Sędziny - Grzebienisko - Ceradz Dolny.

Zasoby szacunkowe złoża wynoszą 326.716 ton. Jednakże z uwagi na znaczną głębokość zalegania, trudne warunki eksploatacji małą miąższość (1,5 m) wydobyć nie jest przewidywane.

Drugim surowcem energetycznym jest gaz ziemny. Złoża udokumentowano w rejonie Podrzewia, Dusznik oraz Ceradza Dolnego, których zasoby wynoszą:

- Duszniki 350.000 mln m³
- Podrzewie 5.200 000 mln m³
- Ceradz 6.500 000 mln³

Na załączniku graficznym przedstawiono obszary i tereny górnicze wraz z gazociągami administrowanymi przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Warty w jej północnej i południowej zlewni.

Według podziału hydrograficznego Polski są to zlewnie:

- 13 n ₂ i 13 n ₃	- Mogilnicy Górnej zwanej Mogilnicą
- 13 n _{5a} i 13 n _{5b}	- Mogilnicy Wschodniej
- 13 s ₁	- Samicy Stęszewskiej

Rozmieszczenie przestrzenne zlewni na terenie gminy przedstawia mapa 1 : 200 000. Wody powierzchniowe obejmują ponadto niewielkie jeziora (największe Wilczyńskie 8,5 ha - obecnie zarastające), szereg małych zbiorników wodnych, stawów wiejskich, liczne rowy melioracyjne, nieużytki wodne.

Zestawienie jezior małych zbiorników wodnych przedstawia tabela (wg mapy hydrologicznej 1 : 50 000)

Lp.	Nazwa jeziora	Orientacyjna powierzchnia w ha
1. 30.12.1899	J.Wilczyńskie	8,5 - zarastające
2. 30.12.1899	na N od Wsi Niewierz	3,5
3. 30.12.1899	na NW od wsi Wilkowo	3,0
4. 30.12.1899	na N od wsi Mieściska	2,0
5. 30.12.1899	na S od Wilkowa	1,9
6. 30.12.1899	na NW od Wilkowa	1,9
7. 30.12.1899	S od Grodziszczka	1,5
8. 30.12.1899	na E od wsi Niewierz	1,4
9. 30.12.1899	na SE od wsi Ceradz Kościelny	1,0

Dorzecze Mogilnicy zajmuje dominującą część powierzchni gminy. Rzeka ta tworzy 3 ramiona z czego dwa przepływają przez badany obszar:

- Mogilnica Górna lub Środkowa o dł. 38 km
- Mogilnica Wschodnia o dł. 31 km
oraz dopływ Mogilnicy Wschodniej
- Mogilnica Mała o dł. 9 km.

Obszary źródłowe tych cieków znajdują się na przedpolu strefy marginalnej pagórków moreny czołowej.

Na całej długości rzeki Mogilnicy występują doły potorfowe, miejscami o głębokości do 15 m, które są pozostałością działalności człowieka (eksploatacja).

Stawów rybnych gmina nie posiada, potorfia nie nadają się dla celów hodowlanych.

Dzięki bogatej i prostej jednocześnie zabudowie hydrotechnicznej występuje tu sprawny system odprowadzania wód z terenów zabagnionych lub bezodpływowych. Wschodnia część gminy odwadniana jest również w kierunku południowym poprzez Samicę (Stęszewską), która jest prawym dopływem Kanału Mosińskiego. Północna część gminy odwadniana jest przez dopływ rz. Samy - dopływ z jez. Bytyńskiego.

Zlewnia rzeki Mogilnicy charakteryzuje się największym zróżnicowanym przepływem średnim w kraju. Średni roczny odpływ wyniósł 3 l/s/km, gdzie dla Polski (1951-70) wyniósł 5,20 l/s/km. Przepływy niskie kształtowały się w wysokości 0,14 l/s/km przy najniższych odpływach jednostkowych 0,25 l/s/km.

Obecna sytuacja przedstawia się jeszcze tragiczniej z powodu okresowych zmian warunków klimatycznych 1988 - 1991. Niedobór wód w miesiącach zimowych wyniósł średnio 150 mm (większe parowanie i temp.) a zwierciadło wody gruntowej obniżyło się o ok. 1,0 - 1,5 m z powodu niedoboru opadów (1986 - 1992). Takie niskie odpływy spowodowane są wyjątkowo małą zdolnością retencyjną zlewni (ponad 80 % powierzchni zlewni pokrywają gminy przy zalesieniu wynoszącym 6 % powierzchni gminy).

Ocena i klasyfikacja powierzchniowych wód płynących prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Stan czystości Samicy Stęszewskiej (1991-1992) badanej na całej długości (33,9 km) nie odpowiadał normom. W punkcie pomiarowo - kontrolnym w Ceradzu Dolnym wskaźnikami przekraczającymi normy były: Miano Coli, żelazo, azot azotanowy, fosfor ogólny. Decydujące okazały się wskaźniki biogenne, (zawartość fosforu ogólnego i fosforanów) oraz zanieczyszczenia bakteriologiczne (wielkość Miano Coli).

Wyrywkowymi badaniami kontrolnymi objęto rzekę Mogilnicę. Mogilnica Wschodnia i Górna na całej długości posiadają wody non przy planowanej I kl. czystości. Posiadają skażenia bakteriologiczne, substancje biogenne jak również przekroczenia wskaźników fizyczno - chemicznych.

Wody podziemne - I poziom wód podziemnych

Poziom gruntowy występuje w osadach piasku i żwiru dolin rzecznych, sandrów, rynien jeziornych oraz spiaszczonych partiach glin morenowych.

Swobodne zwierciadło wody I poziomu wodonośnego zalega na głębokości 0,0 - 6,0 m ppt, najczęściej 1,5 - 2,5 m ppt.

Poziom gruntowy jest zasilany głównie poprzez opady atmosferyczne, a w dolinach rzecznych także z poziomów wód wglębnych i powierzchniowych.

Wody podziemne

Wody podziemne wykorzystywane do celów gospodarskich występują w obrębie utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Poziom trzeciorzędowy ma charakter naporowy lub swobodny i ujmowany jest sporadycznie. Głównym piętrzem wodonośnym czwartorzędowym jest poziom Wielkopolskiej Doliny Kopalnej. Tworzą go piaski o różnym uziarnieniu i żwiru. Wielkopolska Dolina Kopalna przechodzi przez gminę Duszniki z kierunku północno - wschodniego na południowo - zachodni. Jest to rozległa struktura wodonośna ciągnąca się równoleżnikowo o miąższości 10 - 25 m.

Od powierzchni dolinę kopalną przykrywają zmiennej miąższości warstwy glin zwałowych od 20 - 40 m tworząc warstwę izolacyjną. Poza obszarem doliny kopalnej w części północno - wschodniej grubość warstwy gliniastej wzrasta od 30 - 60 m w Sękowie i Podrzewiu do 60 - 90 m w rejonie Ceradza Dolnego, Brzozy, Grzebieniska.

Rejon "Duszniki" należy do bardzo korzystnych struktur czwartorzędowych WDK.

Istniejące ujęcia czwartorzędowe w tym rejonie charakteryzują się dużą wydajnością

Duszniki	120,0 m ³ /h, przy depresji 2,9 m
Sarbia	120,0 m ³ /h, przy depresji 17,4 m
Kunowo	90,0 m ³ /h przy depresji 4,0 m

Rejony o zmniejszonej wydajności warstwy czwartorzędowej i zasobach występujących na dużych głębokościach 47 - 79 m ppt. to:

- Zakrzewko - Q - 11,6 m³/h przy depresji 44,2 m
- Bródki - Q - 11,8 m³/h przy depresji 1,4 m

Poza czwartorzędowymi strukturami wodonośnymi występują obszary o ograniczonej wodonośności zbudowane z glin zwałowych zaliczanych do utworów półprzepuszczalnych.

Ujęcia w tym rejonie bazują głównie na wodzie ze struktur trzeciorzędowych znajdujących się na głębokości od 80 - 160 m ppt.

Grunty orne, użytki zielone oraz rolnicza przydatność gleb

Gmina Duszniki jest obszarem intensywnego rozwoju rolnictwa. Grunty orne stanowią 76,60% ogólnej powierzchni terenu.

Przeważają gleby klas III b - V - 84 % w tym około 25 % stanowią grunty klas V, a 60 % grunty III i IV. Gruntów klasy VI jest około 7 %.

Łąki pastwiska zajmują 8,47 % w tym dominują użytki zielone kl. III i IV (2z) średnie i dobre.

Wśród gruntów ornyczych wyraźnie przeważają gleby kompleksu 4 (żytnego b. dobrego) i 2 (pszennego dobrego) a więc gleby dobre i bardzo dobre.

W dolinie Mogielnicy oraz na obszarze sandrowym występują piaski luźne nawiewane w kompleksach 6 (żytni słaby) i 7 (żytni b. słaby).

Zdecydowaną przewagę ogółu gruntów ornych stanowią gleby brunatne na podłożu piasków gliniastych na glinie.

Gleby gminy są na ogół korzystnie uwilgotnione (kompleks 2 i 4), cechują się dobrą retencją wód opadowych lub położeniem w zasięgu oddziaływania wód gruntowych np. czarne ziemie. Okresowo niedoborem wody charakteryzują się gleby kompleksów 5 i 6 oraz 3 zróżnicowane w zależności od pogody.

Poważny problem stanowi degradacja gleb związana ściśle z działalnością gospodarczą. Erozja gleb dominująca w gminie powoduje zmywy powierzchniowe prowadzące do ciągłego wynoszenia materiałów z powierzchniowych poziomów gleb i stopniowe skracanie profilu glebowego. Zmywy te w charakterystyczny sposób pogarszają jakość wód, głównie powierzchniowych poprzez wzrost koncentracji azotanów i fosforanów (wymywanie związków chemicznych).

Przesuszenie pokrywy glebowej spowodowane jest:

1. wylesieniem obszarów mających predyspozycje ekologicznych terenów leśnych i ich rolnicze zagospodarowanie,
2. powszechnym odwodnieniem terenów zabagnionych,
3. zmniejszeniem zdolności retencyjnej gleb,
4. zabiegami melioracyjnymi przyspieszającymi odpływ wody glebowo - gruntowej (J.Marcinek 1964).

Szata roślinna i zwierzęca

Szata roślinna w gminie obejmuje: roślinność leśną, łąkową i szuwarową, wodną pól uprawnych, zadrzewienia, parków wiejskich, pomników przyrody, sadów ogrodów przydomowych.

Dalszym elementem środowiska jest roślinność leśna. Lasy stanowią 6% powierzchni gminy. Należą do nadleśnictw: Pniewy, Grodzisk i Konstantynowo. Występują w kilku kompleksach wzdłuż doliny rzeki Mogielnicy Wschodniej i Górnej, w strefie wododziałowej między zlewniami rzeki Samy i Mogielnicy. Największe zbiorowisko leśne stanowią zespoły borowe (bory mieszane świeże z przewagą sosny) oraz zespoły dąbrów (lasy świeże) - dęby z nieznaczną domieszką sosny i brzozy.

Podszycie średnie tworzą krzewy leszczyny i jarzębiny. Bogate jest też runo trawiasto - krzewinkowe. Zespoły dąbrów, korzystne dla turystyki i zbieractwa grzybów spotkać można w części północno wschodniej i w cz. centralnej na wschód od Dusznik (uroczysko Duszniki).

Drugie zbiorowisko leśne stanowią bory mieszane świeże i bory świeże z drzewostanem sosnowym o skąpym podszyciu. Korzystne dla penetracji turystycznej i zbieractwa (borówki maliny).

Bory występują w części południowo - zachodniej gminy wzdłuż Mogilnicy - uroczysko Śliwno i Bródki częściowo leżące poza gminą oraz w części północnej – uroczysko Sękowo.

Najcenniejszym obszarem przyrodniczym jest częściowy rezerwat leśny "Duszniczki" o powierzchni 0,77 ha (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 1958 r.) - chroniący występujące modrzewie w zespole dębowo – grabowym.

Roślinność łąkowa jest bogato reprezentowana przez łąki i pastwiska, roślinność torfowiskową zwłaszcza w obrębie dolin rzecznych i obniżen terenowych - bogactwo krajobrazowe.

Roślinność szuwarową spotkać można w strefie brzegowej zbiorników wód stojących i płynących.

Zadrzewienia stanowią w gm. Duszniki bardzo ważny element krajobrazu wpływający dodatnio na bilans wodny.

Wysokie walory przyrodniczo - kulturowe stanowi szata roślinna chronionych parków dworskich oraz jedyne go pomnika przyrody - lipy drobnolistnej w Wilczynie (nr kat. 310).

Dużą wartość środowiska przyrodniczego stanowią ptaki najczęściej występujące w środowiskach wodno - błotnych i leśnych.

W gminie istnieją trzy miejsca gniazdowania gatunków chronionych: jedno bociana czarnego i dwa żurawia w rejonie torfowisk Niewierza i Wilczyny oraz zabagnionych fragmentów śródleśnych uroczyska Duszniki.

Klimat

W latach 1955 - 1980 w rejonie gminy Duszniki znajdowały się 3 posterunki opadowe IMGW: w Grzebienisku Sękowie i Buku oraz w Młynkowie do 1961 roku. Wartości średniego opadu rocznego wynoszą Grzebienisko 502 mm, Sękowo 573 mm, Buk 535 mm, Młynkowo 441 mm.

Obecnie warunki klimatyczne w dorzeczu całej Warty (do których należy cała gmina) są niekorzystne. Średnia suma opadów rocznych wynosi 525 mm, a parowanie potencjalne w ciągu roku przekracza 580 mm.

W ostatnim dziesięcioleciu 1982 - 1992 nastąpił znaczny deficyt wody spowodowany okresową zmianą warunków klimatycznych. Przyczynami tego były:

- niedobór wody, deficyt opadów sięgający 350 - 500 mm, obniżenie zwierciadła wody gruntowej o 1,0 - 1,5 m,

- wyższe od przeciętnej z wielolecia temperatury powietrza w miesiącach zimowych (XII - III) powodujących zwiększenie parowania.

Za okres 3 lat (1988 - 91) sumaryczny niedobór wody w miesiącach zimowych wyniósł około 150 mm.

1.2. Środowisko kulturowe

Ochronie prawnej podlegają dobra kultury wpisane do rejestrów zabytków jak i te, których charakter zabytkowy jest oczywisty (~~ustawa o ochronie dóbr kultury i o muzeach Dz.U. nr 10 poz. 48 z dnia 15.02.1962 r~~ *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*).

Obejmują one zabytki kultury materialnej jak:

- zabytki architektury detale architektoniczne,
- obiekty kultu religijnego,
- parki dworskie,
- zabytki archeologiczne

oraz zabytki kultury niematerialnej związane z działalnością śpiewaczą poświęcone pamięci narodowej.

Gmina Duszniki uboga jest w zabytki kultury materialnej. Towarzyszą one w większości zespołom dworskim i folwarcznym.

Spis zabytków przedstawiony przez ~~Państwową Służbę~~ *Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków* w Poznaniu obejmuje 135 obiektów z czego do rejestru wpisano 7. Są to:

- Duszniki - zespół kościelny par. pod wezw. św. Marcina
  - zespół dworski z *parkiem krajobrazowym z poł. XIX.*
- Wilczyna - zespół kościoła pod wezwaniem św. Jadwigi, *park podworski, krajobrazowy*
- Brzoza - zespół dworski z XIX w. z *parkiem krajobrazowym*
- Sędziny - zespół pałacowy z XIX w., *park krajobrazowy, 1 poł. XIX*
- Podrzewie - zespół dworski, *park krajobrazowy, pocz. XX*
- Zakrzewko - zespół dworski, *park krajobrazowy, 2 poł. XIX.*

Oprócz ww obiektów chronione powinny być wszystkie ciekawe indywidualne, historyczne i współczesne obiekty i detale architektoniczne.

Do takich należą też związane z kultem religijnym krzyże, kapliczki, figurki oraz miejsca pamięci narodowej jak:

- figura NMP (Królowej Korony Polskiej) w Wilkowie
- pomnik poświęcony Powstańcom Wielkopolskim w Dusznikach

- tablica upamiętniająca zamordowanie dyrektora szkoły podstawowej przez gestapo w Grzebienisku.

Ochronie konserwatorskiej podlegają parki dworskie o wartościach krajobrazowych, z których większość posiada dokumentację ewidencyjną:

Brzoza - 1825/A

Ceradz Dolny 1832/A

Duszniki 1224/A

Niewierz 1822/A

Podrzewie 1826/A

Sarbia 1841/A

Sękowo 1842/A

Wilczyna 1846/A

Parki w Grzebienisku Mieścisku ich nie posiadają.

Większość parków wymaga urządzenia i rewaloryzacji.

Ustawowo ochronie podlegają również obiekty archeologiczne. Do najcenniejszych stanowisk archeologicznych w gminie należą:

- Brzoza - skupienie osadnicze i grodzisko wklęsłe
- Duszniki - grodzisko
- Młynkowo - grodzisko
- Niewierz - grodzisko wklęsłe, osady
- Sędzinko grodzisko wklęsłe, osady
- Wilkowo - grodzisko

Pełną ewidencję stanowisk przedstawia załączona mapa wytycznych archeologicznych w skali 1 : 10000 opracowana przez Muzeum Archeologiczne w Poznaniu,

Konserwator Zabytków Archeologicznych zwraca uwagę, iż większość stanowisk archeologicznych znana jest z badań powierzchniowych, stąd rozpoznanego zaznaczonego na mapie ich zasięgu nie można traktować jako ścisłą granicę. Obiekty te zalegają z reguły w większej części pod ziemią. Stąd wniosek o konieczność egzekwowania nadzoru archeologicznego, gdyż żaden teren nie może być uznany za całkowicie jałowy pod względem archeologicznym.

W gminie Duszniki od lat prowadzona jest działalność kulturalna związana przede wszystkim z muzycznymi tradycjami ludowymi.

Tradycje śpiewcze kontynuuje 70 osobowy mieszany chór "Halka", należący do czołowych chórów Wielkopolski, odnoszący liczne sukcesy w Polsce i za granicą.

W Dusznikach odbywają się tradycyjne już Wielkopolskie Dni Muzyki, głównie chóralnej. W bieżącym roku (w maju) już po raz 19.

Gmina organizuje też Wielkopolski Przegląd Zespołów Pieśni Ludowej Kół Gospodyń Wiejskich. W 1995 roku już po raz 4 uczestniczyły zespoły z całej Polski. Zespołom pieśni ludowej „Duszniczanka”, „Niewierzanka”, „Podrzewianka” i „Radość” z Chelminka patronuje Gminny Ośrodek Kultury.

Zespół ludowy „Duszniczanka” liczący 30 osób uczestniczy w wielu imprezach w Polsce. W 1995 roku zajął 4 miejsce na festiwalu ogólnopolskim w Kazimierzu nad Wisłą.

2.0. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNE

2.1. Ludność, aktywność zawodowa

Ludność gminy Duszniki w 1994 r. wg danych WUS -u wynosiła 8031 osób, co stanowi ok. 2 % ludności wiejskiej województwa. W roku 2007 odnotowano 8162 osób. Na przestrzeni lat 1970 – 1994 - 2007 ludność kształtowała się następująco:

1970 - 8079	1991 - 8014
1975 - 7886	1992 - 8048
1980 - 7793	1993 - 8070
1985 - 7896	1994 - 8031
1990 - 8016	2007 - 8162

Generalnie stwierdza się, że ludność gminy w ciągu ostatnich 24 lat 1970- 1994, uległa nieznacznym zmianom, tzw. “procesom falowania” w granicach 150 osób, co dało efekt, że ludność w 1994r. uzyskała prawie ten sam stan z 1970 r. Z kolei na przestrzeni lat 1970 – 2006 liczba ludności wzrosła jedynie o 83 osoby.

Na tak nieznaczne zmiany wpływ mają:

- procesy związane z naturalnym rozwojem ludności - niski przyrost naturalny na poziomie 3 - 6 osób na 1000 mieszkańców,
- utrzymujące się ciągle ujemne saldo migracji na poziomie 20 - 100 osób rocznie.

Natomiast wyraźne i zdecydowane różnice w dynamice rozwoju ludności jakie wystąpiły w poszczególnych wsiach obrazuje tabela.

Analiza ruchu ludności w gminie w latach 1970 - 1994, występujące zjawiska ożywienia gospodarczego lat 1989 - 1994 oraz nowe perspektywy rozwojowe - dają podstawę do postawienia hipotezy umiarkowanym przyroście ludności gminy.

Ludność gm. Duszniki w latach 1970 – 1994 wg wsi

Wsie sołectkie	1970	1989	1994	Przyrosty, ubytki 1970 - 1989		Dynamika % przyr. ubytk.		Dynamika %	
				+	-	+	-	1970-94 +/-	1989-94 +/-
1. Brzoza (z przys. Grodziszczko)	439	370	362		69		15,7	- 17,6	- 2,2
2. Ceradz Dolny	304	300	308		4			+ 1,3	+ 2,7
3. Chełminko	206	176	180		30		14,5	-14,6	+ 2,2
4. Duszniki	1842	2076	2182	234		12,7		+ 18,4	+ 5,1
5. Grzebienisko	661	661	664					- 2,6	- 2,6
6. Kunowo	226	226	201					- 12,0	- 12,0
7. Mieścisko	155	133	126		22		14,2	- 18,7	- 5,3
8. Młynkowo	188	167	155		21		12,0	- 17,6	- 7,2
9. Niewierz	633	514	489		119		18,8	- 22,8	- 5,0
10. Podrzewie	1010	900	259		110		10,9	- 15,3	- 5,4
11. Sarbia	153	236	233	83		50,3		+ 52,3	- 1,3
12. Sędziny	331	260	253		71		21,4	- 24,6	- 2,7
13. Sędzinko (z Zalesiem)	495	504	526	9		2,0		+ 6,2	+ 4,4
14. Sękowo (z Ludowo)	578	561	571		17		3,0	- 1,3	+ 1,8
15. Wierzeja	232	208	214		24		10,3	- 7,8	+ 2,9
16. Wilczyzna	212	344	365	132		62,2		+ 72,2	+ 6,1
17. Wilkowo	247	232	222		15		6,1	- 10,2	- 4,0
18. Zakrzewko	167	100	96		67			- 42,6	- 4,0
Ogółem	8079	7968	8031	+ 458	- 569		- 12,4	- 0,6	+ 0,8

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców					
		1999	2000	2001	2002	2003	2006
1	Brzoza	270	266	263	266	268	267
2	Ceradz Dolny	325	323	327	327	331	327
3	Chełminko	190	192	193	194	186	187
4	Duszniki	2 255	2 266	2 270	2 280	2 292	2341
5	Grodziszczko	104	105	105	103	101	105
6	Grzebienisko	666	657	656	670	683	693

7	Kunowo	184	186	186	181	183	187
8	Mieściska	134	131	133	134	142	156
9	Młynkowo	149	144	149	156	161	165
10	Niewierz	513	513	514	504	513	505
11	Podrzewie	895	898	875	860	854	848
12	Sarbia	221	222	220	225	225	221
13	Sędzinko	249	246	253	246	247	260
14	Sędziny	456	457	460	468	464	466
15	Sękowo	533	532	533	526	524	523
16	Wierzeja	201	207	206	201	196	201
17	Wilkowo	226	231	227	222	217	218
18	Wilczyna	356	357	360	359	366	368
19	Zakrzewko	93	93	93	87	88	86
20	Zalesie	79	78	79	79	78	76
	RAZEM	8 108	8 104	8 102	8 088	8 119	8 200

Struktura wieku ludności gminy Duszniki

Grupy wieku	1989r.		1993 r.		
	osoby	%	osoby	%	
Grupa przedprodukcyjna					
	ogółem	2540	31,5	2461	30,5
w tym					
	0 – 2 lat	460	5,7	354	4,4
	3 – 6 lat	610	7,6	532	6,6
	7 – 14 lat	1120	13,8	1190	14,8
	15 – 17 lat	350	4,4	383	4,7
Grupa produkcyjna		4300	53,3	4443	55,1
	M – 18 -64 lat				
	K – 18 – 59 lat				
Grupa poprodukcyjna		1220	15,2	1166	14,4
	M – 65 lat i więcej				
	K – 60 lat i więcej				
Ogółem gmina		8060	100,0	8070	100,0

Analiza struktury wieku ludności w latach 1989- 1993 wykazuje:

- zmniejszenie grupy przedprodukcyjnej, w tym szczególnie dzieci w okresie żłobkowym i przedszkolnym, co wiąże się ze spadkiem liczby urodzeń,
- zwiększenie udziału grupy produkcyjnej z 53,3% do 55,1 %.

Przy utrzymaniu występującego trendu zmniejszać się będzie w przyszłości udział wieku przedprodukcyjnego. Wzrośnie natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym.

Aktywność zawodowa i zatrudnienie

Na przestrzeni lat 1970 - 1988 - 1994 aktywność zawodowa gm. Duszniki była stosunkowo wysoka i kształtowała się następująco:

1970 r. 1978 r. 1988 r. 1994 r.
49,4 % 49,0 % 46,8 % 42,0 %

Wysokiej aktywności zawodowej ludności w latach 1970 - 88 sprzyjało:

- istnienie dostatecznej i różnorodnej liczby miejsc pracy
- dostępność rynku pracy i bogata oferta miejsc pracy, szczególnie w m. Poznaniu
- możliwość codziennych dojazdów wyjazdów do pracy.

Transformacja ustrojowa kraju lat 1989 - 94 oraz nowe zjawiska na rynku pracy - bezrobocie spowodowały stopniowy spadek aktywności zawodowej, który obecnie wynosi ok. 42 %.

Analiza migracji dziennych do pracy wykazuje, że we wszystkich badanych okresach saldo dojazdów było ujemne i kształtowało się na poziomie około - 300 do - 400 osób, czyli była ciągła przewaga wyjeżdżających nad dojeżdżającymi.

W latach 1973 - 83 - z gm. Duszniki wyjeżdżało ponad 400 osób, w tym ponad połowa do Poznania. Natomiast przyjeżdżało b. mało ok 50 do 70 osób.

Jedynie w 1988 r., gdy zaczynały się zmiany w gospodarce zwiększyła się liczba osób wyjeżdżających dojeżdżających do pracy.

Dojazdy do pracy w gm Duszniki

	1973 r.		1983 r.		1988 r.
Dojeżdżający do pracy	50		73		315
Wyjeżdżający do pracy	453		390		684
Saldo	- 403		- 317		- 369
Główne kierunki					
Dojeżdżający	50		73		315
z miast			30		146
w tym	b.d	z Szamot.	13	z Szamot.	42

	1973 r.		1983 r.		1988 r.
				z Pozn.	43
				z Pniew	27
z gmin			43		148
w tym	b.d.	z Kuśliny	18	z Kuśliny	27
				z Kaźmierza	81
				z Lwówka	21
				z Pniew	12
				z Szamotuł	14
Wyjeżdżający	453		390		684
do miast			309		534
w tym	b.d.	do Poznania	225	do Poznania	428
		do Buku	19	do Buku	40
		do Pniew	15	do Pniew	26
		do Szamotuł	29	do Szamotuł	30
do gmin			81		150
	w tym	b.d.	do Buku	do Buku	45
			do Kaźmierza	do Kaźmierza	15
			do Kuśliny	do Kuśliny	11
			do Tar. Podg.	do Tar. Podg.	30
				do Pniew	39

Ludność i zatrudnienie -1993 r.

	osób	%
Ludność	8070	100,0
Zawodowo czynni	3370	42,2
Saldo dojazdów	- 150	
Zatrudnienie ogółem	3220	100,0
	w tym	
I sektor rolnictwo, leśnictwo	2522	78,3
II sektor przemysł, bazy, składy	209	6,5
III sektor usługi	489	15,2

W roku 2007 struktura zatrudnienia przedstawiała się następująco:

- z ogólnej liczby 969 osób pracujących, 198 osób pracowało w sektorze publicznym, natomiast 771 w sektorze prywatnym.

Wg podziału na sektory to zatrudnienie przedstawiało się następująco:

- w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybactwie - osób,*
- w przemyśle i budownictwie – 445 osób,*

- w usługach rynkowych – 189,
- w usługach nierynkowych – 149.

Istniejąca struktura zatrudnienia w związku z przewidywanym rozwojem gospodarczym gminy będzie ulegała przekształceniom w kierunku zwiększenia zatrudnienia w usługach oraz w przetwórstwie rolno - spożywczym i rzemiośle produkcyjnym.

Nowe miejsca pracy pozwolą na znaczne ograniczenie wyjazdów do pracy i zmniejszenie bezrobocia. W gminie Duszniki zarejestrowanych było w 1993 r. - 279 bezrobotnych. Stopa bezrobocia wynosi 8,3 % i jest na poziomie wskaźnika ogólnego dla województwa poznańskiego.

Dla porównania stopa bezrobocia niektórych gmin sąsiednich jest wyższa i wynosi dla Szamotuł -15,3%, Pniew - 13,6% i Kaźmierza 11,7%.

2.2. Poziom życia

Ilustracją warunków bytowania ludności gminy jest jakość i poziom świadczonych usług oraz charakterystyka infrastruktury i poziom zbiorowej konsumpcji dóbr materialnych.

Wyposażenie gminy w usługi i dobra materialne jest konsekwencją jej dotychczasowego rozwoju społeczno - gospodarczego.

Przeanalizowano warunki życia mieszkańców gminy w latach 1990 - 93 na tle warunków wiejskich województwa oraz województwa ogółem, co pozwoliło na ocenę poziomu życia jej mieszkańców na tle pozostałych gmin.

Analizie poddano wiele wskaźników, które zagregowano w tabeli w pięciu grupach charakteryzujących poziom życia ludności w zakresie:

- warunków zamieszkania
- oświaty i wychowania
- ochrony zdrowia
- kultury
- organizacji życia codziennego

Poziom zaspokojenia potrzeb na przykładzie
wybranych usług w latach 1990, 1993 i 2006

Mierniki poziomu oceny życia ludności w zakresie	
warunków mieszkaniowych	Oświaty i wychowania

Mierniki poziomu oceny życia ludności w zakresie								
	liczba osób na izbę	licz. os. na 1 mieszk.	pow. użyt. na 1 mieszk. w m ²	pow. użyt. na 1 osobę	% mieszk. wyposaż. w wodoc.	wskaźn. uczest. dzieci przed. w %	l. dzieci w szkoł. na 1 pom. do nauki	wskaźnik zmianow. w szkołach
1	2	3	4	5	6	7	8	9
gm. Duszniki								
1990	1,01	4,08	79,41	19,5	81,4	50,4	20	0,98
1993	0,99	4,01	79,96	19,9	ok 90,0	45,1	19	0,89
Wsie woj. pozn. ogółem								
1990	1,04	3,97	73,9	18,6	83,0	39,4	20	1,08
1993	1,02	9,97	74,3	18,8	89,3	34,3	19	1,03
Woj. poznańskie ogółem								
1990	0,95	3,42	62,9	18,4	93,5	53,8	30	1,23
1993	0,93	3,41	63,4	19,0	95,8	50,0	27	1,16

Ochrony zdrowia			Kultury		Organizacji życia codziennego	
liczba lekarzy na 10 tys. mieszk.	liczba pielęgnia. na 10 tys. mieszk.	liczba ludności na 1 apt. i p.ap.	woluminy w biblio. publicz. na 1000 mieszk.	liczba ludności na 1 bib. i p.bibl.	liczba abonent. telef. na 1000 mieszk.	liczba sam. osob. na 1000 mieszk.
10	11	12	13	14	15	16
2,5	5,0	8016	4371	801	32,4	214,4
2,5	5,0	4035	4585	2017	42,8	286,1
3,5	7,9	14732	3988	496	30,3	b.d.
3,5	8,2	13487	3986	946	57,7	b.d.
23,3	52,0	8835	3351	1298	99,4	192,6
23,6	49,2	7050	3335	2197	148,4	261,2

Warunki mieszkaniowe

Wskaźniki określające warunki mieszkaniowe w gmin Duszniki na tle wsi *byłego* województwa poznańskiego są zadowalające i ulegają systematycznej poprawie, co widoczne jest w latach 1990 – 93. *Jeszcze korzystniejsze warunki mieszkaniowe odnotowano w roku 2006.*

Gmina wykazuje lepsze od przeciętnych mierniki, za wyjątkiem liczby osób na mieszkanie. Szczególnie korzystnie w gminie kształtuje się wskaźnik powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca, wynoszący prawie 80 m², przy średnim wskaźniku dla wsi *byłego* woj. poznańskiego - 74 m², a dla woj. ogółem 63 m²

Wskaźnik powierzchni użytkowej na osobę w gminie w porównaniu z przeciętnym dla wsi województwa jest wyższy o 1,1 m² i wynosi 19,9 m².

Wyposażenie mieszkańców w urządzenia infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim w wodociąg osiąga w gminie prawie 90 %. Ze względu na występujące udokumentowane złoża gazu i istniejące kopalnie w Dusznikach i Ceradzu Dolnym istnieją realne możliwości gazyfikacji gminy.

Oświata i wychowanie

W zakresie wychowania przedszkolnego zmalał wskaźnik uczestnictwa dzieci w przedszkolach zarówno w gminie Duszniki jak we wsiach i miastach *byłego* woj. poznańskiego, co spowodowane jest pogarszającą się kondycją finansową resortu oświaty oraz ludności w ogóle.

Uwzględniając w perspektywie mniejszy udział dzieci w wieku 3 - 6 lat w strukturze ludności oraz przewidując poprawę sytuacji ekonomicznej istnieją możliwości podniesienia stopnia upowszechnienia opieki przedszkolnej.

Wskaźniki charakteryzujące warunki nauczania w szkołach podstawowych w gminie są korzystne. Liczba uczniów na 1 pomieszczenie do nauki wynosi 19 i równa się wskaźnikowi ogólnemu dla wsi województwa poznańskiego.

Optymistyczniej wskaźnik ten przedstawia się na tle województwa, gdzie na 1 pomieszczenie do nauki przypada 27 uczniów.

Wskaźnik zmianowości w szkołach gminy Duszniki, wynoszący 0,89 także jest lepszy od wskaźnika ogólnego dla wsi (1,03) i województwa (1,16).

Z przewidywanej w perspektywie struktury wieku ludności nie zwiększy się liczba dzieci wieku szkolnego, dlatego nie wystąpi potrzeba zwiększenia miejsc w szkołach. Jedyne może nastąpić modernizacja i remont starych, zniszczonych obiektów szkolnych w celu poprawy warunków nauczania.

Ochrona zdrowia

Na jakość życia ludności bardzo duży wpływ ma skuteczny system ochrony zdrowia. O dostępności usług medycznych świadczy odpowiednie nasycenie fachową kadrą medyczną. W gminie Duszniki wskaźnik liczby lekarzy na 10 tys. mieszkańców jest niski i wynosi 2,5. Przeciętny wskaźnik dla wsi województwa wynosi 3,4, a dla województwa ogółem – 23,6. Również b. niski jest wskaźnik pielęgniarek na 10 tys. mieszkańców gminy, wynoszący 5, przy 8,2 dla mieszkańców wsi województwa i ok.. 50 dla woj. ogółem.

Liczba ludności na 1 aptekę i punkt apteczny wynosi ok. 4000, co na tle ludności wiejskiej województwa (ok. 7 tys.) jest wskaźnikiem korzystnym.

Biorąc pod uwagę obecne tendencje do prywatyzacji służby zdrowia postuluje się uzupełnienie podstawowej opieki zdrowotnej prywatnymi gabinetami lekarskimi. Wpływie to na poprawę poziomu obsługi opieki zdrowotnej mieszkańców gminy.

Kultura

W zakresie kultury gmina Duszniki posiada długoletnie tradycje śpiewacze, głównie na niwie chóralnej. Chór mieszany "Halka" należy do czołówki wiejskich chórów Wielkopolski. W Dusznikach odbywają się Wielkopolskie Dni Muzyki oraz Wielkopolski Przegląd Zespołów Pieśni Ludowej.

Ponadto rozwijają się lokalne zespoły pieśni ludowej: "Duszniczanka", "Niewierzanka", "Porzewianka i "Radość" z Chelminka, którym patronuje Gminny Ośrodek Kultury w Dusznikach.

W trakcie realizacji jest Dom Kultury w Dusznikach o znacznej powierzchni użytkowej (ok. 1000 m²), który stwarza możliwość prowadzenia działalności kulturalnej o zasięgu ponadlokalnym. Lepsze warunki powstaną przede wszystkim dla organizowania i prowadzenia przeglądów chórów w celu kultywowania i podtrzymywania tradycji ludowej pieśni Wielkopolskiej.

Nowobudowany Dom Kultury jest wielką szansą dla gminy, którą należy optymalnie wykorzystać, by podnieść rangę gminy Duszniki na kulturalnej mapie wiejskich gmin woj. poznańskiego.

Działalność kulturalną i oświatową inicjuje również Gminna Biblioteka Publiczna Stan czytelnictwa gminy obrazują dane dotyczące wielkości księgozbiorów w bibliotekach publicznych na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten dla gminy jest dość wysoki i wynosi ok. 4,6 tys., we wsiach województwa ok. 4 tys., a w woj. ogółem 3,3 tys. Zmniejszyła się znacznie liczba punktów bibliotecznych, co wpłynęło na pogorszenie dostępności do bibliotek przez mieszkańców gminy.

Organizacja życia codziennego

Na poziom i jakość życia znaczny wpływ ma możliwość łatwego i szybkiego komunikowania się z otoczeniem, szczególnie uwzględniając warunki rynkowe gospodarki.

Tym wyznacznikiem jest liczba abonentów telefonicznych na 1000 mieszkańców, która w gminie Duszniki wynosi 42,8 (w gminach wiejskich województwa 57,7).

Aktualnie w gminie nastąpiła wyraźna poprawa w obsłudze telekomunikacyjnej, gdyż zrealizowano kabel światłowodowy na trasie Kaźmierz - Duszniki - Szamotuły, który pozwolił na uruchomienie 2 nowych automatycznych central telefonicznych w Dusznikach i Grzebienisku. Zainstalowane koncentratory mają pojemność 524 numery. Telefoniczna łatwość kontaktów będzie miała wpływ na przyciągnięcie inwestorów zewnątrz gminy i tym samym na ożywienie gospodarcze.

O standardzie życia świadczą również posiadane dobra trwałego użytku m. innymi samochodów osobowych.

Liczba samochodów osobowych na 1000 mieszkańców w gminie Duszniki jest dość wysoka i wynosi aktualnie 286 samochodów.

Na warunki i poziom życia ludności wpływają również takie usługi podstawowe jak: handel gastronomia, które w gminie zabezpieczają potrzeby jej mieszkańców. Dalszy ich rozwój uzależniony będzie od praw i potrzeb rynku.

Dla kompleksowej obsługi przewidywanego ruchu tranzytowego związanego z międzynarodowym układem komunikacyjnym trasy Nr 2 92 b. ważne jest zapewnienie bazy noclegowej. Mając to na względzie zbudowano w Sękowie motel na 30 miejsc noclegowych wraz z barem bistro i stacją benzynową

Z projektowaną autostradą A2 przebiegającą przez południową część gminy związane będzie miejsce obsługi podróżnych (MOP).

Ponadto na ofertowych terenach mieszkaniowych w Dusznikach, Grzebienisku i Ceradzu należy zapewnić obsługę ich mieszkańcom.

2.3. Mieszkalnictwo

Gminę Duszniki w zakresie zasobów mieszkaniowych oraz warunków zamieszkania na przestrzeni lat 1970 - 1993 - 2007 charakteryzują następujące wskaźniki:

Zasoby mieszkaniowe	1970r.	1978r.	1988r.	1993r.	2007 r.
mieszkania	1788	1868	1922	2011	2036
izby	6316	6762	7680	8132	8999
pow. użytkowa mieszkań w m ²	109590	120772	150861	160819	195000
Standardy					
Liczba izb w mieszkaniu	3,53	3,62	4,00	4,04	4,42

pow. użytkowa na 1 mieszkanie w m ²	61,3	64,6	78,4	79,96	95,8
liczba osób w 1 mieszk.	4,49	4,19	4,16	4,01	4,01
liczba osób na 1 izbę	1,27	1,16	1,04	0,99	0,91
pow. użytkowa w m ² na 1 osobę	13,7	15,4	18,8	19,9	23,9

Wskaźniki określające warunki mieszkaniowe w gminie Duszniki w latach 1970 – 1993 - 2007 ulegały systematycznej poprawie. Szczególnie widoczne to jest w powierzchni użytkowej na 1 mieszkanie oraz w powierzchni użytkowej na 1 osobę.

Przyrosty te wynoszą odpowiednio 30,4 % i 45 %. W porównaniu ze standardami ogólnymi dla wsi *byłego* woj. poznańskiego gmina Duszniki w 1993 r. przekroczyła wskaźnik pow. użytkowej na osobę o 1,1 m² natomiast liczba osób na izbę, wynosząca 0,99 w 1993 r. jest zbliżona do wskaźnika dla wsi *byłego* woj. poznańskiego który wynosi 1,02. W roku 2007 odnotowano dalszą poprawę warunków mieszkaniowych.

**Ruch budowlany w gm. Duszniki przedstawia się
w latach 1985-1993 i 2006 następująco:**

Lata	Oddane do użytku	
	mieszkania	izby
1985	37	162
1989	29	137
1990	15	72
1991	7	37
1992	22	118
1993	15	75
2006	12	58

Analiza ruchu budowlanego wykazuje wyraźny spadek oddanych mieszkań, szczególnie od 1989, co związane jest z ogólnym zastojem w budownictwie w kraju.

Pełen obraz stanu zasobów i warunków mieszkaniowych uzupełniają dane NSP z lat 1970, 1978, 1988 o wyposażeniu mieszkań w instalacje oraz informacje o wieku budowy budynków mieszkalnych.

Mieszkania - w % ogółu mieszkań - wyposażone w instalacje:

A) Gm. Duszniki

	1970r.	1978r.	1988r.
wodociąg	11,3	48,8	81,4
ustęp splukiwany	4,5	25,1	59,3
łazienka	5,6	29,4	62,9
ciepła woda	0,6	29,6	61,3
gaz z sieci	-	-	-
centralne ogrzewanie	7,1	20,1	46,7

Bardzo korzystnie przedstawia się procent zwodociągowania gminy Duszniki w stanie istniejącym, gdyż prawie wszystkie wsie gminy są zwodociągowane lub są w trakcie wodociągowania.

B) Wsie ogółem *byłego* woj. poznańskiego

	Wsie ogółem			
	1970	1978	1988	1993
wodociąg	19,7	53,3	83,0	89,3
ustęp splukiwany	8,6	33,0	64,2	71,2
łazienka	8,9	35,2	66,2	72,7
ciepła woda	0,4	33,8	64,2	-
gaz z sieci	0,1	-	1,7	4,1
centralne ogrzewanie	7,7	25,6	51,4	57,9

Pod względem wyposażenia mieszkań w pozostałe instalacje gmina Duszniki nie odbiega od przeciętnej dla wsi *byłego* woj. poznańskiego.

Budynki mieszkalne wg okresu wybudowania przedstawiają się następująco:

	liczba budynków	%
Wybudowane w okresie przed 1945 r.	740	52,8
1945- 1960	173	12,3
1961 -1970	154	11,0
1971 -1978	150	10,7
1979- 1988	185	13,2
Ogółem:	1402	100,0

W gminie Duszniki 52,8% zasobów zabudowy mieszkaniowej pochodzi sprzed 1945 r. Powojenna zabudowa mieszkaniowa stanowi ok. 47 %.

Zróznicowana jest zabudowa mieszkaniowa w poszczególnych wsiach. Stare budynki pofolwarczne, wymagające ciągłych remontów tzw czworaki występują we wsiach: Kunowo, Sarbia, Sędziny, Sękowo, Wilczyna.

Zabudowa wielorodzinna związana z rozwojem Rol. Kombinatów Spółdzielczych powstała w Sarbi, Wilczynie i Grzebienisku.

W gminie przeważa zabudowa zagrodowa z zabudową jednorodzinną. Wsiami o znacznej koncentracji tej zabudowy są: Duszniki, Grzebienisko, Podrzewie.

Aktualne są nadal tereny zabudowy mieszkaniowej wyznaczone w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy z dnia 21.11. 1990 r.

Ponadto istnieje możliwość przeznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową we wsiach: Grzebienisko, Ceradz Dolny, Duszniki W nowo opracowanych miejscowych planach zagospodarowania tych terenów.

3.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI GOSPODARCZYCH

3.1. Rolnictwo

Rolnictwo gminy Duszniki oparte jest głównie na b. dobrych i dobrych glebach oraz wysokiej kulturze rolnej.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 67,9, zajmując 29 miejsce w woj. poznańskim na 61 jednostek ogółem i równa się ogólnemu wskaźnikowi dla województwa.

Gospodarka rolna charakteryzuje się bardzo dobrymi wynikami produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Dysponuje nadwyżkami zbóż oraz produktów zwierzęcych, które w formie przetwórstwa lub przechowania (chłodnie) mogłyby być zagospodarowane na miejscu w gminie, przyczyniając się do jej aktywizacji.

Istnieje realna możliwość utworzenia giełdy owocowo - warzywno - zwierzęcej o charakterze ponadgminnym dla zachodniej części *byłego* województwa poznańskiego.

Pod względem przydatności rolniczej gleb wśród gruntów ornych gminy przeważają gleby 2 kompleksu pszenno - dobrego (20,6%) z udziałem kompleksu 4 (żytniego b. dobrego) ok. 16%, co ilustruje poniższe zestawienie.

Kompleksy przydatności rolniczej gleb gm. Duszniki

Ogólna pow. geodez. w ha	Grunty orne							
	1. Pszenny b. dobry	2. Pszenny dobry	3. Pszenny wadliwy	4. Żytni b. dobry	5. Żytni dobry	6. Żytni słaby	7. Żytni b. słaby	
1	2	3	4	5	6	7	8	
Pow. w ha	15628	3	2527	411	1950	1906	2671	883
%	100,0	0,0	20,6	3,4	15,9	15,5	21,8	7,2

Grunty orne			Użytki zielone			
8. Zbożowo pastewny mocny	9. Zbożowo pastewny słaby	Razem grunty orne	Średnie	Słabe i b. słabe	Razem użytki zielone	Razem użytki rolne
9	10	11	12	13	14	15
1065	847	12263	691	532	1223	13486
8,7	6,9	78,5	56,5	43,5	7,8	86,3

Źródło: Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin
Puławy - 1981 JUNG

Użytkowanie gruntów - stan 1.01.1995

(Źródło: Roczne sprawozdanie - wykaz gruntów Rejonowego Oddziału
Geodezji w Szamotułach)

	ha	%
Powierzchnia ogólna	15628	100,0
w tym:		
użytki rolne	13405	85,6
grunty orne	11971	76,7
sady	111	0,7
łąki	956	6,1
pastwiska	367	2,3
Lasy	957	6,1
Wody	171	1,1

	ha	%
Tereny pozostałe	1095	7,0

W użytkowaniu gruntów gminy Duszniki cechami charakterystycznymi są:

- b. wysoki udział użytków rolnych (ponad 85 %), co decyduje o rolniczym charakterze gminy,
- wyjątkowo niski udział powierzchni wód (ok. 1 %) i lasów (ok. 6 %)

W użytkach rolnych przewagę mają grunty orne, prawie 77 %. Największe kompleksy gruntów ornych (tabela - Użytkowanie gruntów, stan na 1.01.1995r.) posiadają wsie: Duszniki, Podrzewie, Brzoza z Grodziszczkiem, Grzebienisko, Niewierz, Sędzinko z Zalesiem, Sękowo i Sędziny.

Użytkowanie gruntów w gm. Duszniki – stan 1.01.1995 r.

Wsie sołeckie	Pow. wsi ogółem	Użytki rolne					Lasy	Wody	Tereny pozostałe
		sady	łąki	pastwis.	razem				
1. Brzoza (z przys. Grodziszczko)	1165	972	-	26	12	1010	101	5	49
2. Ceradz Dolny	722	644	1	12	2	659	22	4	37
3. Chełminko	620	478	6	25	50	559	15	6	40
4. Duszniki	2985	1954	33	248	84	2319	434	30	202
5. Grzebienisko	986	807	21	37	27	892	17	11	66
6. Kunowo	467	326	5	36	20	387	24	6	50
7. Mieścisko	408	282	1	3	5	291	92	2	23
8. Młynkowo	420	341	5	36	1	383	2	7	28
9. Niewierz	1099	801	10	80	45	936	54	21	88
10. Podrzewie	1449	1205	5	89	13	1312	18	15	104
11. Sarbia	445	369	1	26	5	401	5	5	34
12. Sędziny	851	699	-	37	32	768	13	4	66
13. Sędzinko (z Zalesiem)	977	786	8	97	11	902	22	11	42
14. Sękowo (z Ludowo)	932	725	6	42	24	797	49	8	78
15. Wierzeja	529	463	3	24	10	500	-	-	24
16. Wilczyzna	454	340	-	23	4	367	7	22	59
17. Wilkowo	502	420	6	26	17	469	-	4	29
18. Zakrzewko	562	360	-	86	7	453	81	6	22
Ogółem dane geodez.	15.574	11971	111	953	369	13.405	956	172	1041

	Użytki rolne						
pow. wyrów.	+ 54	+ 37	- 40	+ 8	+ 12	+ 16	- 5
dane 1993 r. wg Rocznika WUS	15.628	12.008	71	961	381	13421	851

Stan własności gruntów - stan 1995 r.

	ha	%
Powierzchnia ogólna gminy	15628	100,0
grunty indywidualne	9755	62,4
w tym grunty gosp. indywid.	9503	61,0
grunty spółdzielcze	2562	16,4
grunty państwowych gosp. rolnych	1451	9,3
grunty pozostałe ALP państwowe, komunalne, SKR, Fundusz Ziemi, grunty kościelne	1860	11,9

Od 1989 r. następują zmiany w strukturze własności gruntów. Zmniejszyła się powierzchnia gruntów PGR i częściowo spółdzielczych na korzyść powierzchni gruntów prywatnych. Przywrócono także własność kościelną.

Obok gospodarki indywidualnej na terenie gminy działalność rolniczą prowadzą:

- Gospodarstwo Rolne Niepruszewo Spółka z o.o.
- Gospodarstwo Produkcyjne - Łowieckie Skarbu Państwa w Ptaszkowie - Gospodarstwo Rolne Zakrzewko
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Sarbia
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Turowie, Zakład w Niewierzu
- Centralny Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Drobiarstwa w Zakrzewie Oddział Hodowli Kur Nieśnych w Dusznikach,

Gospodarstwo Rolne Niepruszewo spółka z o.o. (gm. Buk)

posiada swoje zakłady we wsiach; Sędziny, Ceradz Dolny i Brzoza.

Ogółem pow. gruntów na terenie gm. Duszniki wynosi 1085 ha, w tym 1030 ha użytków rolnych.

Użytkowanie gruntów i obsada inwentarza

Wieś Pow.	Pow. ogólna	Użytków rolnych	Obsada inwentarza
-----------	-------------	-----------------	-------------------

Wieś Pow.	Pow. ogólna	Użytków rolnych			Obsada inwentarza			
		Ogółem	grunty orne	użytki zielone	Bydło ogółem	w tym krowy	Trz. chl.	Owce
Brzoza	313	305	304	1	-	-	-	1650
Ceradz Dolny	367	348	339	9	136	113	770	-
Sędziny	405	377	330	47	194	137	330	-
Ogółem	1085	1030	973	57	330	250	1100	1650

Zatrudnienie wynosi 61 osób.

Gospodarstwo Produkcyjno - Łowieckie Skarbu Państwa w Ptaszkowie (gm. Grodzisk Wilkp.)

Gospodarstwo Rolne Zakrzewko

gospodaruje na 313 ha, w tym 293 ha użytkach rolnych w skład których wchodzi:

221 ha gruntów ornych

72 ha użytków zielonych

W obsadzie inwentarza nastąpiły niekorzystne zmiany w porównaniu z 1989 r. Prowadzi się obecnie wyłącznie hodowlę bydła opasowego w ilości 260 sztuk.

Zrezygnowano z hodowli trzody chlewnej owiec.

Centralny Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Drobiarstwa

Oddział Hodowli Kur Nieśnych w Dusznikach

gospodaruje na 17 ha gruntów rolnych. Cykl Zakładu obejmuje wylęgarnie i wychowalnie piskląt oraz hodowlę niosek w ilości 25 000 szt.

Zatrudnienie wynosi w granicach 60 osób

Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna

posiada łącznie 2221 ha gruntów rolnych w gminie Duszniki i Kaźmierz z tego na terenie gminy Duszniki - 1072 ha.

Użytkowanie gruntów i obsada inwentarza

Wieś	Pow. ogólna	Pow. użyt rolnych	Obsada inwentarza
------	-------------	-------------------	-------------------

Wieś	Pow. ogólna	Pow. użyt rolnych			Obsada inwentarza				
		Ogółem	w tym grunty orne i sady	Użytki zielone	Bydło ogółem	w tym krowy	Trzoda chlew.	Drób kurczaki	Nutrie
Młynkowo	142	134	113	21	-	-	-	-	
Podrzewie	487	459	419	39	188	67	2992		
Sękowo	177	165	145	20	-	-	930		
Wilczyna	266	225	213	12	427	99	5051	46 tys.	1000
Ogółem	1072	982	890	92	615	166	8973	46	1000

Zatrudnienie ogółem w Kombinacie 281 osób, w Wilczynie 187 osób tj. 67%.

W obsadzie inwentarza nastąpiły znaczne spadki w porównaniu z 1989 r., prawie o połowę zmalało pogłowie bydła, wzrosła natomiast hodowla trzody chlewnej i drobiu.

Z uwagi na trudności finansowe kombinatu nie zrealizowano planowanych inwestycji - nie zrealizowano gorzelni, proszkowni mleka w Wilczynie, która miała powstać na bazie mleczarni, gdyż z powodu braku surowca zlikwidowano mleczarnię. Powstała natomiast od stycznia 1995 r. ubojnia drobiu.

Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Sarbia

posiada swoje grunty wyłącznie na terenie gminy Duszniki.

Pow. ogólna gruntów Spółdzielni wynosi 1188 ha.

Spółdzielnia dysponuje gruntami we wsiach Duszniki, Grzebienisko, Kunowo, Mieścisko i Sarbia, a obsadę inwentarza prowadzi w Dusznikach i Sarbi. Zlikwidowano fermę owiec w Kunowie.

Użytkowanie i obsada inwentarza

Wieś	Pow. ogólna	Pow. użytków rolnych			Obsada inwentarza			
		Ogółem	w tym grunty	użytki zielone	Bydło ogółem	w tym krowy	Trzoda chlewna	Owce
Duszniki	462	448	343	105	117	80	1241	-
Grzebienisko	88	86	84	2	-	-	-	-
Kunowo	151	133	112	21	-	-	-	-
Mieścisko	101	95	93	2	-	-	-	-

Wieś	Pow. ogólna	Pow. użytków rolnych			Obsada inwentarza			
Sarbia	386	354	326	28	271	104	1000	365
Ogółem	1188	1116	958	158	388	184	2241	365

Zatrudnienie ogółem w RKS Sarbia wynosi 95 osób.

Podobnie jak w RKS Wilczyna, w RKS Sarbia pogłowie bydła spadło w porównaniu z rokiem 1989 o 70% oraz owiec o ponad 70%.

Zachowano trzodę chlewną prawie na tym samym poziomie.

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Turowie (gm. Pniewy) - Zakład w Niewierzu

posiada 243 ha gruntów rolnych ogółem położonych w Niewierzu i Cheiminku

w tym: 231 ha użytków rolnych, w tym

209 ha gruntów ornych i sadów

22 ha użytków zielonych.

W Niewierzu prowadzi się hodowlę bydła w ilości 167 sztuk, w tym 107 krów. Istnieje możliwość zwiększenia obsady inwentarza, głównie bydła wykorzystując istniejące zabudowania inwentarskie.

Gospodarstwa indywidualne

Ogólna powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych wynosi 9503 ha, co stanowi ok. 61 % ogólnej powierzchni gminy.

Użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych przedstawia tabela.

Liczba i struktura gospodarstw indywidualnych powyżej 1 ha przedstawia się następująco:

1,00	-	2,00 ha-	186 gospodarstw	19,4%
2,00	-	5,00 ha-	131 gospodarstw	13,6%
5,00	-	10,00 ha	- 174 gospodarstw	18,2%
powyżej		10,00 ha	- 467 gospodarstw	48,8%
		Ogółem	- 957 gospodarstw	100,0%

Cechą charakterystyczną struktury gospodarstw jest wysoki odsetek (prawie połowa) gospodarstw dużych, powyżej 10 ha.

Do wsi, gdzie występuje największa koncentracja tych gospodarstw należą Sędzinko z Zalesiem, Brzoza z Grodziszczem, Niewierz, Grzebienisko, Podrzewie i Wierzeja (tabela - Struktura gospodarstw indywidualnych).

Wysoka jest również obsada zwierząt gospodarskich. Pogłowie zwierząt w gospodarstwach indywidualnych przedstawione w tabeli kształtuje się następująco:

- bydło ogółem	- 3014 sztuk, w tym
krowy	- 1168 sztuk
- trzoda chlewna	- 36770 sztuk

Obsługa rolnictwa

Obecnie funkcje usługowe na rzecz rolnictwa prowadzą:

- SKR w Dusznikach, która obsługuje w zakresie transportu, zbiorów i ochrony roślin. Posiada Zakład Usług Mechanizacyjnych wraz z filiami w Grzebienisku i Podrzewiu,
- GS „Samopomoc Chłopska” prowadzi punkty skupu zbóż i żywca w Dusznikach i Grzebienisku oraz bazę magazynowo – składową w tych wsiach,
- punkty weterynaryjne - trzy prywatne w Dusznikach i jeden RKS w Wilczynie.

Rolniczy charakter gminy wysoka produkcyjność zwierzęca (406 szt. trzody chlewnej/100 ha użytków rolnych) i roślinna, zachodzące korzystne zmiany struktury własności aerałów gospodarstw indywidualnych stanowią o rozwoju funkcji komplementarnych w przechowywaniu, magazynowaniu, przetwórstwie, zbycie oraz obsłudze rolnictwa.

Użytkowanie gruntów w gosp. indywidualnych w gm. Duszniki stan 1.01.1995 r.

Wsie sołeckie	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne				Razem
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska	
1. Brzoza (z przys. Grodziszczko)	677	626	-	22	12	660
2. Ceradz Dolny	319	299	-	3	2	304
3. Chełminko	465	371	4	19	38	432
4. Duszniki	1844	1519	29	184	29	1761
5. Grzebienisko	777	669	18	36	21	744
6. Kunowo	267	206	3	27	6	242
7. Mieścisko	191	176	1	3	3	183
8. Młynkowo	252	221	5	16	-	242
9. Niewierz	734	576	9	60	39	684

Użytki rolne						
10. Podrzewie	857	737	5	50	9	801
11. Sarbia	46	41	1	3	-	45
12. Sędziny	353	325	-	11	8	344
13. Sędzinko (z Zalesiem)	885	757	7	90	11	865
14. Sękowo (z Ludowo)	628	553	5	23	19	600
15. Wierzeja	462	415	3	23	10	451
16. Wilczyna	157	122	-	9	4	135
17. Wilkowo	445	385	6	26	13	429
18. Zakrzewko	144	119	-	11	1	131
Ogółem	9503	8117	96	615	225	9053

Struktura gospodarstw indywidualnych w gm Duszniki

Wsie sołeckie	Pow. ogólna gosp. w ha	Liczba gosp. wg wielkości w ha			Liczba gospod. ogółem	
		2,1 - 5,0	5,1 - 10,0	pow. 10,0		
1. Brzoza (z przys. Grodziszczko)	677	4	5	5	41	55
2. Ceradz Dolny	319	5	6	10	13	34
3. Chełminko	465	7	1	5	26	39
4. Duszniki	1844	49	22	39	92	202
5. Grzebienisko	777	20	18	26	35	99
6. Kunowo	267	2	6	8	13	29
7. Mieścisko	191	3	1	10	13	27
8. Młynkowo	252	10	2	7	10	29
9. Niewierz	734	17	15	10	38	80
10. Podrzewie	857	26	17	6	31	80
11. Sarbia	46	2	1	2	1	6
12. Sędziny	353	1	8	3	14	26
13. Sędzinko (z Zalesiem)	885	15	14	10	41	80
14. Sękowo (z Ludowo)	628	11	8	28	20	67
15. Wierzeja	462	4	4	-	31	39
16. Wilczyna	157	4	1	-	8	13
17. Wilkowo	445	4	1	3	33	41
18. Zakrzewko	144	2	1	2	6	11
Ogółem	9503	186	131	174	467	957

Zwierzęta w gospodarstwach indywidualnych w gm. Duszniki

Spis szacunkowy

Wsie sołeckie	Pow. użyt rolnych	Bydło		Trzoda chlewna
		w tym krowy		
1. Brzoza (z przys. Grodziszczko	660	160	50	3500
2. Ceradz Dolny	304	58	20	430
3. Chełminko	432	195	78	1010
4. Duszniki	1761	520	210	7200
5. Grzebienisko	744	222	106	3300
6. Kunowo	242	71	35	350
7. Mieścisko	183	83	31	510
8. Młynkowo	242	78	26	810
9. Niewierz	684	210	110	2080
10. Podrzewie	801	410	140	2200
11. Sarbia	45	15	7	100
12. Sędziny	344	240	82	4800
13. Sędzinko (z Zalesiem)	865	92	34	2500
14. Sękowo	600	250	90	2000
15. Wierzeja	451	170	60	2900
16. Wilczyzna	135	30	10	400
17. Wilkowo	429	170	64	2200
18. Zakrzewko	131	38	15	480
Ogółem	9053	3014	1168	36770

3.2. Przemysł, rzemiosło, drobna wytwórczość

Gmina Duszniki jako typowo rolnicza posiadała głównie obiekty przemysłowe typu przetwórczego związane z bazą surowcową rolnictwa.

Po wprowadzeniu gospodarki rynkowej i powszechnej prywatyzacji oraz uzyskaniu przez gminy samorządności nastąpiło wyraźne ożywienie gospodarcze i ich aktywizacja.

Zachodzące przemiany spowodowały również powstanie nowych zakładów w gm. Duszniki.

Do ważniejszych zakładów produkcyjnych należą:

Duszniki

- „FORTE” spółka z o.o., produkująca kosmetyki, zatrudnienie 63 osoby.

- Zakład Produkcji Mebli Stylowych Spółka z o.o. polsko - niemiecka, zatrudnia 14 osób,

- Przeds. Produkcyjno - Usługowo Handlowe

- Zakład Stolarski - Araszkiwicz „ARDREW” zatrudnia 15 osób,

Sarbia

- Przedsiębiorstwo Produkcji Różnej Handlu i Usług “CHINPOL” przetwórstwo owoców, warzyw i zbóż (produkcja chrupek, ryżu preparowanego itp.), zatrudnia 25 osób.

Sękowo

- Wytwórnia Pasz Treściwych (8 t/dobę), zatrudniająca 4 osoby,

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe “PELIKAN” - produkcja odzieży oraz handel - zatrudnienie 3 osoby

- Przeds. Prod. - Usług. Handlowe “Boltex” (stacja paliw, bar, bistro) zatrudnia 4 osoby,

Grzebienisko

- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Produkcyjno - Usługowo - Handlowe “PEKARD” prowadzi przetwórstwo owocowo - warzywne oraz handel - zatrudnia 11 osób.

- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Usługowo - Produk. - Handlowe “TASKO” - przetwórstwo owocowo - warzywne zatrudnia 5 osób,

- Wytwórnia Pasz i Koncentratów Paszowych (18t/dobę) - zatrudnia 7 osób,

- Wyrób suchych kompozycji kwiatowych (10 osób),

Niewierz

- Zakład Produkcji Brykietów Trocinowych H.L. Wachowiak, zatrudnia 30 osób,

Ceradz Dolny

- Zakład betoniarski - zatrudnia 12 osób

Ponadto nadal pracują zakłady bazujące na surowcach rolniczych. Są to: piekarnie, masarnie, gorzelnia, młeczarnia, młyn, mieszalnia pasz i suszarnia zielonek.

Istniejące zakłady produkcyjne mają charakter lokalny.

Na teren gminy rozwija się również rzemiosło i drobna wytwórczość.

Łącznie istnieje 60 warsztatów rzemieślniczych prowadzących działalność usługowo - produkcyjną. Najczęściej występujące branże to: mechanika pojazdowa, blacharstwo samochodowe, lakiernictwo oraz wytwórnie materiałów budowlanych.

Są to głównie małe zakłady rzemieślnicze 2-3 osobowe, większość z nich mieści się we własnych pomieszczeniach.

Na perspektywę należy się spodziewać dalszego rozwoju rzemiosła i drobnej wytwórczości, dla których tereny określą plany miejscowe m. innymi w Dusznikach i Grzebienisku.

Położenie gminy między drogą krajową Nr 2 92 od północy, a ~~projektowaną~~ autostradą A 2 od południa stwarza dogodne warunki rozwoju gospodarczego gminy.

Uwarunkowania przyrodnicze natomiast decydują o rozwoju zakładów nieuciążliwych dla środowiska. Rodzaj i wielkość nowopowstających zakładów przetwórczych, wytwórczych, rzemieślniczych, czy usługowych określone będą każdorazowo przy ich lokalizacji na istniejących terenach aktywizacji gospodarczej, zabezpieczonych w zatwierdzonym planie zagospodarowania przestrzennego gminy z 1990 r., jak również na nowych, wyznaczonych w planach miejscowych. Potencjalnymi jednostkami dla skoncentrowanego rozwoju są wsie: Duszniki (głównie rolnictwo - spożywcze) Grzebienisko (przetwórstwo rolnictwo - spożywcze). Podrzewie (usługi, rzemiosło).

4.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI

Przez obszar gminy Duszniki przebiegają ~~dwie~~ drogi krajowe:

nr 2 92 o znaczeniu międzyregionalnym Świecko - Warszawa,

~~nr 306 o znaczeniu regionalnym Buk - Duszniki - Sękowo - Lipnica.~~

Droga nr 2 92 przebiega przez północną część gminy, a ~~droga nr 306 biegnie przez środkową część gminy na kierunku północ - południe.~~

Sieć 17 dróg wojewódzkich powiatowych o nawierzchni asfaltowej zapewnia połączenie pomiędzy wsiami w gminie i poza jej obszarem:

droga nr 32110 1870P Kaźmierz - Grzebienisko - Wierzeja - Buk

32126 1881P Jakubowo - Brody

32140 1879P Podrzewie - Lubosina

32155 1883P Duszniki - Podrzewie

32156 1882P Duszniki - Chełmno

32157 2734P Duszniki - Brody - Pakosław

32158 1885P Duszniki - Michorzewo

32160 1884P Duszniki - Młynkowo

32161 1886P Wilczyna - Kunowo

32162 1887P Kunowo - Mieściska

32163 1889P Sędziny - Wierzeja

32164 1888P Sarbia - Sędziny

32165 1890P Grzebienisko - Ceradz Dolny - Ceradz Kościelny

32166 1891P Grzebienisko - Gaj Wielki

32167 1892P Ceradz Dolny Brzoza - Żegowo

32168 1893P Wilkowo - Niepruszewo

32169 1894P Wilkowo - Sędzinko

Z ważniejszych dróg gminnych należy wymienić 19 tras:

Niewierz - Turowo

Kunowo - Bytyń

Zakrzewo - Śliwno

Niewierz - Podrzewie

Podrzewie - Młynkowo

Sękowo - Krzeszkowice

Sędziny - Grzebienisko

Sękowo - Podrzewie

Podrzewie - Chełminko - Chełmno

Ceradz Dolny - Kalwy

Młynkowo - Ludowo

Brzoza - Żegowo

Niewierz - Chełmno

Zakrzewko - Sędziny

Kunowo Huby - Młynkowo

Brzoza - Kalwy

Grodziszczko - Wysoczka

Sędziny - Niegolewo

Zalesie - Turkowo

Przez południową część gminy (rejon wsi Wilkowo) ~~przebiegać będzie~~ przebiega autostrada A-2 Świecko - Poznań - Warszawa.

~~Przebieg autostrady określono wg "Materiałów lokalizacyjnych autostrady A2 Świecko - Poznań - Warszawa" opracowanych przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad oraz w nawiązaniu do przebiegu trasy w sąsiedniej gminie Buk. Węzeł autostradowy będzie jest zlokalizowany na przecięciu z drogą krajową wojewódzką nr 307 Buk - Poznań w gminie Buk. Dostępność do autostrady będzie jest możliwa poprzez węzły autostradowe. Po północnej i południowej stronie autostrady, w rejonie Sędzinka i Zalesia znajdują się MOP-y (Miejsca Obsługi Podróżnych).~~

Nad autostradą przeprowadzone będą wiadukty w ciągach dróg:

~~—— Sędzinko — Niegołewo 5 droga gminna)~~

~~—— Duszniki — Buk (droga krajowa nr 306)~~

~~—— Wilkowo — Buk (droga wojewódzka nr 32110)~~

~~—— Brzoza — Żegowo (droga wojewódzka nr 32167, wiadukt zlokalizowany w gminie Buk).~~

~~Przewiduje się dla autostrady pas drogowy o szerokości nie mniejszej od 60 m, z koniecznością poszerzenia przy lokalizowaniu Miejsce Obsługi Podróżnych (MOP). Obustronne Miejsca Obsługi Podróżnych wyznaczone w rejonie przecięcia autostrady z drogą krajową Duszniki — Buk, po stronie północnej MOP III (stacja obsługi pojazdów i restauracja) po stronie południowej MOP II (stacja paliwowa z niewielkimi urządzeniami gastronomicznymi).~~

~~W stosunku do terenów przyległych niezbędne będzie przestrzeganie ustawowej odległości sytuowania obiektów budowlanych min. 50 m od zewnętrznej krawędzi jezdni (Ustawa o drogach publicznych z 21.III.85 Dz. U. 14/85).~~

~~Niezbędne jest opracowanie przez inwestora autostrady "Skutków wpływu inwestycji na środowisko" w pasie 1000 m po obu stronach drogi; wymóg ten wynika z opracowania "Studium ochrony środowiska" autostrady A 2".~~

~~Dla drogi krajowej międzyregionalnej nr 2 utrzymuje się obecne parametry III klasy technicznej z obustronnymi poboczami umocnionymi. Dostępność do trasy poprzez skrzyżowanie. Ogranicza się tworzenie nowych wjazdów na trasę.~~

~~Dla drogi krajowej regionalnej wojewódzkiej nr 306 wskazane jest utrzymanie rezerw terenowych (pas szerokości 20 m) dla obejść drogowych Wsi Duszniki Sękowo, ze względów funkcjonalnych ponieważ obecna droga przebiega przez obszar obu wsi i ma charakter ulicy obsługującej przylegającą zabudowę.~~

~~Drogi wojewódzkie powiatowe stanowią podstawową sieć dla ruchu lokalnego (połączenie z sąsiednimi gminami i między wsiami sołeckimi). Utrzymuje się sieć dróg powiatowych wojewódzkich zgodnie z wykazem zamieszczonym w Dzienniku Ustaw nr 30/85 na parametrach V klasy technicznej. Nie przewiduje się korekt dróg wojewódzkich, jedynie na przecięciu z autostradą powstaną wiadukty.~~

Sieć ważniejszych dróg gminnych wkreślono zgodnie z wykazem zamieszczonym w Dzienniku Urzędowym Województwa Poznańskiego nr 13/86.

Dla dróg gminnych wymagana będzie co najmniej nawierzchnia gruntowa ulepszona (profilowana, żuźlowa, tłuczniowo - żwirowa itp.)

Na drogach nie wymienionych w planie pozostawione będą nawierzchnie gruntowe.

W zakresie zaplecza motoryzacji utrzymuje się istniejące stacje paliw na terenie gminy: dwie przy drodze krajowej nr 2 92, oraz jedną w Dusznikach. O rozwoju dalszych stacji decydować powinien rynek, ewentualne nowe stacje lokalizować należy przy trasach drogowych, z zachowaniem stref od istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

Stacje paliw zlokalizowane w Miejscach Obsługi Podróżnych (MOP) dostępne będą dla ruchu samochodowego związanego z autostradą A - 2.

Drogi rowerowe

Przez obszar gminy przebiegać będą dwie drogi rowerowe wynikające ze "Studium" uwarunkowań i kierunków rozwoju tras rowerowych woj. poznańskiego" o następującym przebiegu: Ceradz Kościelny - Ceradz Dolny - Grzebienisko - Mieściska - Młynkowo - Duszniki - Niewierz - Brody; ww trasa rowerowa może przebiegać wzdłuż dróg wojewódzkich ponieważ ruch samochodowy na tych drogach jest mniejszy niż 1000 poj./dobę.

Dla drugiej trasy o przebiegu: Duszniki - Śliwno - Wymysłowo - Trzcianka postuluje się wykorzystać torowisko kolejki wąskotorowej po zamknięciu ruchu towarowego.

Dla połączenia tras celowe jest poprowadzenie drogi rowerowej wzdłuż drogi gminnej Niewierz - Śliwno, która przebiega na skraju doliny rzeki Mogilnicy.

5.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.1. Elektroenergetyka

Gmina Duszniki położona jest w południowej części Zakładu Szamotuły, jednej z jednostek organizacyjnych Energetyki Poznańskiej spółki Akcyjnej w Poznaniu. Odbiorcy zamieszkali na terenie gminy to odbiorcy bytowo - komunalni, drobne zakłady przemysłowe, rzemiosło i rolnictwo.

Nie znajdujemy tutaj obecnie dużego, energochłonnego przemysłu.

Stan istniejącej sieci elektroenergetycznej

Na terenie gminy spotykamy następujące rodzaje sieci:

- Linia napowietrzna 400 kV "Krajnik - Plewiska"

Jest to linia przesyłowa stanowiąca własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych, bardzo ważna dla systemu elektroenergetycznego kraju. Zasilają stacje transformatorowe 110/15kV w rejonie aglomeracji poznańskiej.

- Linia 110 kV "Plewiska – Pniewy".

Linia tą przesyłana jest energia elektryczna, która po transformacji na napięcie 15 kV, a następnie na napięcie 0,4 kV jest pobierana między innymi przez odbiorców Dusznik i okolic. Należy również podkreślić, że linia ta wykorzystana będzie w przyszłości do zasilania stacji 110/15 kV potrzebnej do poprawy zasilania odbiorców tego obszaru.

Linia została zmodernizowana i w związku z tym Energetyka nie przewiduje jej przebudowy.

Na terenie gminy Duszniki obecnie brak jest stacji 110/15 kV. Należy twierdzić, że taka stacja będzie w najbliższych latach konieczna aby umożliwić przyłączenie nowych odbiorców, którzy inwestować będą na tym obszarze.

- Sieć średniego napięcia 15 kV

Sieć SN - 15kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV w tym rejonie jest w przeważającej części napowietrzna. Linie kablowe spotykamy w niewielkiej ilości w Dusznikach. Sieć 15 kV zasilana jest podstawowo ze stacji 110/15kV Tarnowo Podgórne".

Dla istniejącej infrastruktury sieci te w zasadzie zapewniają zasilanie odbiorców. Energetyka prowadzi w miarę posiadanych środków ich rozbudowę i modernizację w tych obszarach, gdzie występują niewłaściwe parametry energii elektrycznej.

- Stacje transformatorowe 15/0,4 kV

Stacje transformatorowe są przeważnie typu słupowego.

Stacje typu kablowego spotykamy w niewielkiej ilości jedynie w Dusznikach i zasilane są kablami o których mowa w ww punkcie.

Przy pomocy tych stacji napięcie 15 kV transformowane jest na niskie napięcie 380 i 220 V a więc takie, na jakim pracują urządzenia odbiorcze większości konsumentów energii elektrycznej.

Podobnie jak w przypadku linii 15 kV dla istniejącej infrastruktury stacje te w zasadzie zapewniają poprawne zasilanie odbiorców, a tam gdzie występują potrzeby Energetyka w miarę możliwości buduje nowe.

- Sieć niskiego napięcia 0,4 kV

Jest to sieć bardzo zróżnicowana, jednak przy znacznej przewodze sieci napowietrznych. Siecią 0,4 kV doprowadzona jest energia do wszystkich odbiorców bytowo - komunalnych, do zakładów rzemieślniczych oraz mniejszych zakładów przemysłowych. Sieć niskiego napięcia wymaga ciągłej modernizacji i rozbudowy. Unowocześnianie między innymi gospodarstw domowych powoduje ciągły samoistny wzrost obciążenia tej sieci, co przy braku modernizacji powodować może pogorszenie parametrów dostarczanej energii.

Zamierzenia w zakresie sieci elektroenergetycznych

Teren gminy Duszniki będzie w najbliższych latach bardzo atrakcyjny dla inwestorów.

Siłą napędową w rozwoju będzie projektowana autostrada. Spowoduje ona prawdopodobnie powstanie hoteli, sieci gastronomicznej i parkingów, a więc całej infrastruktury obsługującej autostradę, a ponadto hurtowni, zakładów przemysłowych, rzemieślniczych a nawet rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Oczywiste jest, że wymagać to będzie rozwoju elektroenergetyki.

- Sieć elektroenergetyczna WN - 110kV

W dotychczasowych planach zagospodarowania oraz w koncepcji sieci WN, którą posiada Energetyka Poznańska przewidziana jest budowa stacji 110/15kV "Duszniki" lokalizowana na gruntach części działek nr 620 i 621 przy drodze "Duszniki" - Buk (lokalizacja pokazana na planszy).

Stacja zasilana będzie z linii istniejącej 110 kV "Plewiska – Pniewy".

Powinna zapewnić pokrycie potrzeb rozwijającej się infrastruktury na tym obszarze, a także w sposób istotny poprawić:

- parametry energii elektrycznej dostarczanej istniejącym odbiorcom,
- zwiększyć pewność zasilania (zmniejszenie przerw w dostawie energii),

Na budowę stacji wraz z linią zasilającą 110 kV Energetyka posiada niezbędną dokumentację techniczną.

Należy jednak zaznaczyć, że w okresie kiedy opracowywana była koncepcja nie znane były plany tak intensywnego rozwoju regionu.

Wobec tego dopiero po opracowaniu szczegółowego planu rozwoju gminy i przyległych terenów można sporządzić bilans potrzeb energetycznych i ostatecznie stwierdzić czy jedna stacja 110/15 kV na omawianym terenie w pełni pokryje potrzeby.

- Sieć średniego napięcia 15 kV.

Należy przewidzieć, że rozwój gminy wymagać będzie również rozbudowy sieci elektroenergetycznych 15 kV. Będzie to sieć kablowo - napowietrzna. Rodzaj zależny będzie od odległości od stacji 110/15 kV, rodzaju odbiorcy a także możliwości finansowych. Obecnie koszt 1 km kabla jest ponad dwukrotnie wyższy od kosztu 1 km linii napowietrznej.

- Stacje transformatorowe 15/0,4 kV

W tym rodzaju urządzeń elektroenergetycznych sytuacja jest bardzo podobna do tej, która dotyczy sieci 15 kV. Budowa nowych stacji zostanie wymuszona inwestowaniem na tym terenie. Można się jedynie spodziewać przewagi nowych stacji kablowych nad słupowymi. Wynika to z możliwości większego poboru mocy ze stacji kablowej.

Uwarunkowania przy przebiegu linii WN

Dla linii wysokiego napięcia (400 i 110 kV) konieczne jest zapewnienie odpowiednich stref (pasów) wolnych od zabudowy, w której przez dłuższy okres mogliby przebywać ludzie. Jest to związane z polem elektrycznym, które wywoływane jest przez czynną linię WN.

Odległości osi linii jednotorowej do najbardziej wysuniętego elementu budynku mieszkalnego, szpitala, przedszkola itp. powinny wynosić minimum:

- a) dla linii 400kV - 44,0 m,
- b) dla linii 110kV - 19,5 m

Powyższe obliczenia wykonane zostały przez Biuro Studiów i Projektów Energetycznych "Energoprojekt" Poznań.

Budynki zlokalizowane poza strefą ochronną znajdują się na obszarze na którym natężenie pola elektrycznego będzie posiadało wartość poniżej 1 kV/m (dopuszczalna maksymalna wartość natężenia wynikająca z następujących przepisów:

- a) Rozp. R.M. z 05.11.80 r. (Dz. U. nr25 poz.101),
- b) Zarz. M.G. i E. z 28.01.85 r. (M.P. nr 3 poz. 24).

Zaleca się, aby budynki wznoszone po wybudowaniu linii były tak lokalizowane, aby odległość przewodu skrajnego linii od najbardziej wysuniętego elementu mieszkalnego, szpitala, przedszkola itp. wynosiła minimum:

- a) 33 m dla linii 400 kV
- b) 14,5 m dla 110 kV.

Odległości te w każdym przypadku gwarantują nie przekroczenie wartości natężenia pola równej 1 kV/m.

Natomiast dla linii 15 kV Energetyka wymaga ze względów eksploatacyjnych pasa o szerokości około 15 m.

Należy podkreślić, że nie wynika to z natężenia pola elektrycznego, gdyż przy tych napięciach problem ten nie występuje.

5.2. Gospodarka wodno - ściekowa

Uwarunkowania rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzenia unieszkodliwienia ścieków.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Duszniki posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociagową, która pokrywa swym zasięgiem około 90% blisko 100% terenów zamieszkałych przez ludność. Na terenie gminy znajduje się 6 wodociągów grupowych. Są to:

- Wodociąg Duszniki obejmujący miejscowość Duszniki + Droga Chełmińska
- Wodociąg Sękowo obejmujący miejscowość Sękowo + Wilczyna
- Wodociąg Sarbia obejmujący miejscowości Sarbia, Grzebienisko, Sędziny, Sędzinko, Wierzeja, Wilkowo, Grodziszczko, Zalesie
- Wodociąg Niewierz obejmujący miejscowość Niewierz - Chełminko
- Wodociąg Kunowo obejmujący miejscowość Kunowo, Młynkowo i Mieściska
- Wodociąg Podrzewie.

Ponadto miejscowość Zakrzewko posiada wodociąg indywidualny z własnym ujęciem wody oraz miejscowości Ceradz Dolny i Brzoza posiadające wodociągi połączone i zasilane z wodociągu w Kalwach gmina Buk.

Generalnie, stan wodociągów, ich zakres oraz wydajność stanowią dobrą bazę wyjściową dla dalszego rozwoju gminy.

Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków

~~W zakresie zbiorowego odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków gmina Duszniki jest całkowicie pozbawiona takich systemów. Jediną miejscowością na terenie gminy posiadającą opracowany projekt techniczny budowy kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków typu mechaniczno-biologicznego jest Podrzewie.~~

Ponieważ istotnym warunkiem rozwoju gminy jest skanalizowanie maksymalnej ilości miejscowości w gminie, wraz z budową oczyszczalni ścieków, dlatego w uwarunkowaniach rozwoju gminy wytypowano miejscowości predysponowane do budowy sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków ze względu na dość zwartą zabudowę, korzystne ukształtowanie terenu oraz bliskość odbiorników ścieków.

Są to:

- Duszniki, Sarbia, Grzebienisko, Wilczyna, Podrzewie, Niewierz, Ceradz Dolny, Kunowo, Sędziny, Grodziszczko, Wilkowo z własnymi oczyszczalniami ścieków,
- Brzoza z przepompownią ścieków i rurociągiem tłocznym do Grodziszczka,
- Sędzinko z przepompownią ścieków i rurociągiem tłocznym do Sędzin,
- Wierzeja z przepompownią ścieków i rurociągiem tłocznym do Wilkowa,
- Sękowo z przepompownią ścieków rurociągiem tłocznym do Wilczyny.

Dla wszystkich miejscowości w których wskazana jest budowa sieci kanalizacyjnych, w studium wyznaczono granice zasięgu tych kanalizacji kierując się ukształtowaniem terenu i możliwościami ewentualnego grawitacyjnego sprowadzenia ścieków do oczyszczalni. Zakreślone obszary mogą być powiększone przy stosowaniu układów pompowych w kanalizacji, jednakże będzie się to wiązało ze zwiększonymi nakładami inwestycyjnymi.

Dla miejscowości przewidzianych do skanalizowania wybrano również miejsca usytuowania oczyszczalni ścieków lub przepompowni. Punkty te są najniżej położonymi terenami w stosunku do obszaru kanalizowanego, a w przypadku lokalizowania oczyszczalni ścieków, dodatkowo położone w pobliżu potencjalnych odbiorników oczyszczonych ścieków.

W planach miejscowych dla miejscowości lokalizacje oczyszczalni zostaną uściślone, a ponadto wyznaczone punkty zlewne ścieków dla odbioru ścieków z terenów nie objętych kanalizacją. Na tych terenach przewidziano do zastosowania indywidualne rozwiązania unieszkodliwiania ścieków drogą gromadzenia ich w zbiornikach bezodpływowych i wywożenia do ww punktów zlewnych lub oczyszczania w przydomowych małych oczyszczalniach np. typu "trzcinowego".

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków

Duszniki

Duszniki posiadają własne ujęcie wody w postaci dwóch studni głębinowych o łącznej wydajności 192 m³/h, stację wodociagową o przepustowości 72 m³/h, oraz dobrze rozgałęzioną sieć do wszystkich użytkowników. Proponuje się połączenie Dusznik z Młynkowem rurociągiem wodnym, a tym samym włączenie Dusznik do wodociągu grupowego w Kunowie.

Zwarta zabudowa miejscowości, duża liczba mieszkańców oraz możliwości rozwojowe predysponują Duszniki do budowy kanalizacji sanitarnej oraz pełnej oczyszczalni ścieków.

Układ sieci kanalizacyjno - grawitacyjny, jednak ze względu na niewielkie spadki terenu, wystąpi konieczność przepompowywania ścieków.

Brzoza

Wieś Brzoza jest zwodociągowana z własnego ujęcia wody o wydajności 15,0 m³/h oraz stacji wodociągowej o wydajności 20,0 m³/h. Ponadto sieć wodociągowa wsi jest połączona z siecią wodociagową we wsi Kalwy gmina Buk, gdzie znajduje się ujęcie i stacja wodociągowa oraz z siecią w Ceradzu Dolnym.

We wsi Brzoza istnieje możliwość budowy sieci kanalizacji sanitarnej z przepompownią i rurociągiem tłocznym łączącym wieś Brzoza z oczyszczalnią ścieków w Grodziszczku.

Wydajność przepompowni zostanie określona w planie miejscowym wsi.

Ceradz

Wieś Ceradz Dolny posiada sieć wodociagową zasilaną z wodociagu w Kalwach gmina Buk, poprzez sieć we wsi Brzoza.

Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków sanitarnych w Ceradzu Dolnym należy rozwiązywać przez budowę lokalnej kanalizacji sanitarnej oraz mechaniczno biologicznej oczyszczalni ścieków.

Sarbia

Wieś Sarbia jest w pełni wodociagowa, a sieć wodociagowa obejmuje również wsie Grzebienisko, Sędziny, Sędzinko, Wierzeje, Wilkowo oraz Zalesie stanowiąc wodociąg grupowy.

Wodociąg oparty jest o dwie studnie głębinowe o wydajności 120 m³/h każda, co daje łączną wydajność 240,0 m³/h.

Wydajność stacji uzdatniania II° wraz ze zbiornikiem retencyjnym o poj. 200 m³ wody pokrywa szczytowe zapotrzebowanie wody. Dalszej rozbudowy sieci i urządzeń wodociagowych nie planuje się.

Ze względu na istniejącą w Sarbii masarnię, należałoby budować dla wsi sieć kanalizacji sanitarnej wraz z mechaniczno - biologiczną oczyszczalnią ścieków.

Grzebienisko

Wieś Grzebienisko jest zwodociagowana w ramach grupowego wodociagu w Sarbi.

Wieś przy dość zwartej zabudowie nie posiada kanalizacji, dlatego należy przewidzieć we wsi budowę kanalizacji sanitarnej z pełną mechaniczno - biologiczną oczyszczalnię ścieków. Lokalizację i wielkość oczyszczalni określą ustalenia planu miejscowego wsi Grzebienisko.

Sędziny - Sędzinko

Wsie Sędziny i Sędzinko całkowicie zwodociągowane, są włączone w pierścień wodociągu grupowego w Sarbii.

Zapotrzebowanie wody dla obu wsi mieści się w wydajności wodociągu grupowego i dlatego nie przewiduje się dla tych wsi dodatkowych inwestycji w zakresie wodociągu.

Wieś Sędzinko winna rozwiązać problem odprowadzania ścieków przez budowę sieci kanalizacyjnej, przepompowni ścieków oraz rurociągu tłoczego do oczyszczalni ścieków w Sędzinach.

Wieś Sędziny ze względu na kanalizację istniejącej mleczarni należałoby skanalizować budując równocześnie oczyszczalnię ścieków o pełnym procesie oczyszczania.

Wilkowo - Wierzeja

We wsi Wilkowo istnieje sieć wodociągowa obejmująca całą miejscowość i sąsiednią wieś Wierzeję. Sieć ta jest włączona w pierścień wodociągu grupowego w Sarbii. Zapotrzebowanie wody dla obu wsi mieści się w wydajności wodociągu grupowego.

W zakresie urządzeń wodociągowych nie przewiduje się żadnych inwestycji.

Dla wsi Wilkowo należy przewidzieć budowę sieci kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków, a dla wsi Wierzeja budowy sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej na której końcu usytuowana zostanie przepompownia ścieków z rurociągiem tłoczonym doprowadzającym ścieki do przyszłościowego systemu kanalizacyjnego wsi Wilkowo.

Sękowo - Wilczyna

Wieś Sękowo i Wilczyna są połączone wspólnym wodociągiem grupowym zasilanym z ujęć wody w obu miejscowościach.

Na ujęcie w Sękowie składają się dwie studnie o wydajności 45,0 m³/h i 60 m³/h, co daje łącznie 105 m³/h oraz stacja wodociągowa o wydajności 40 m³/h. Wilczyna posiada ujęcie wody o wydajności 52,0 m³/h. Obydwa ujęcia wody nie zapewniają przewidywanego zapotrzebowania wody głównie z powodu zbyt małej wydajności stacji wodociągowej w Sękowie. Proponuje się alternatywnie:

- rozbudowę stacji wodociągowej przez zwiększenie ilości filtrów oraz dobudowę zbiornika retencyjnego wody na ujęciu w Sękowie,

- wykonanie dodatkowej studni wraz z rozbudową stacji wodociągowej w Wilczynie w celu zwiększenia wydajności ujęcia.

Problem odprowadzenia ścieków w Wilczynie należy rozwiązać przez budowę sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków mechaniczno - biologicznej. Odbiornikiem ścieków może być Mogilnica

Wieś Sękowo z uwagi na zwartą zabudowę, bliskość drogi krajowej nr 2 92 oraz w związku z tym duże możliwości rozwojowe kwalifikuje się do skanalizowania, jednak ze względu na brak odpowiedniego odbiornika ścieków w tym rejonie, ścieki należy przepompowywać i tłoczyć do systemu kanalizacyjnego w Wilczynie. Rozwiązanie takie pozwoliłoby jednocześnie na skanalizowanie kanalizacją pompową obszaru położonego przy drodze nr2.

Podrzewie

Wieś Podrzewie posiada sieć wodociagową, własne ujęcie wody w postaci czterech studni głębinowych o wydajności (12,0+12,0+31,0+30,0) 85,0 m³/h, stację uzdatniania wody II° o wydajności 80,0 m³/h wraz ze zbiornikiem retencyjnym wody o pojemności 300 m³.

Wieś nie posiada kanalizacji. W planach gminy przewiduje się budowę sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków mechaniczno - biologiczną z członem do oczyszczania ścieków ze związków biologicznych. Obecnie jest gotowa dokumentacja na budowę sieci dla całej wsi w dwóch etapach oraz oczyszczalni o przepustowości 250 m³/dobę.

Teren w sąsiedztwie wsi Podrzewie, położony przy drodze krajowej nr 2 92 jest atrakcyjny dla inwestorów. Przeznaczenie ww terenu pod działalność inwestycyjną związana będzie z wydłużeniem sieci wodociągowej oraz rozbudową oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej zaprojektowanej dla wsi Podrzewie.

Niewierz - Chełminko

Wieś Niewierz jest zwodociagowana i posiada dobrze rozgałęzioną sieć wodociagową, własne ujęcie wody z dwóch studni głębinowych o wydajności (45,0+51,4) 96,4 m³/h i stację uzdatniania wody II° o wydajności 65,0 m³/h wraz ze zbiornikiem retencyjnym wody o pojemności 200 m³.

Wieś Chełminko posiada własne ujęcie wody o wydajności 21,0 m³/h zlokalizowane na terenie byłego PGR, stacją wodociagową i sieć rozprowadzającą która jest połączona z wodociagiem w Niewierzu.

Nie przewiduje się żadnej rozbudowy sieci i urządzeń wodociagowych w obu wsiach.

Wieś Niewierz proponuje się do skanalizowania budowy oczyszczalni ścieków.

We wsi Chełminko problem odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków należy rozwiązywać indywidualnie przez budowę zbiorników bezodpływowych lub małych oczyszczalni przyzagrodowych.

Kunowo - Młynkowo - Mieściska

Trzy wymienione wyżej wsie są związane wodociągiem grupowym z ujęciem wody ze studni głębinowej o wydajności 90,0 m³/L i stacji wodociągowej o wydajności 35,0 m³/h usytuowanymi na terenie wsi Kunowo. Sieć wodociągowa jest dobrze rozbudowana. Ze względu na rezerwę wydajności studni wynoszącą około 50,0 m³/h wskazana jest w przyszłości rozbudowa stacji uzdatniania oraz połączenie wodociągu grupowego Kunowo z wodociągiem Duszniki gdzie występuje niedobór wody z powodu za małej wydajności stacji uzdatniania.

We wsiach Młynkowo i Mieściska, ze względu na małą liczbę mieszkańców nie przewiduje się budowy kanalizacji sanitarnej.

Unieszkodliwianie odprowadzanie ścieków w tych wsiach należy rozwiązywać indywidualnie stosując zbiorniki do gromadzenia ścieków i wywożenia do punktów zlewnych ścieków lub przez budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.

Zakrzewko

Na terenie dawnego PGR w Zakrzewku znajduje się ujęcie wody ze studni wierconej o wydajności 11,6 m³/h. Istniejąca stacja uzdatniania oraz sieć zaspakajają zapotrzebowanie wody. Rozbudowy urządzeń wodociągowych nie planuje się.

Odprowadzanie unieszkodliwianie ścieków sanitarnych należy rozwiązywać indywidualnie przez gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych i wywożenie do punktów zlewnych albo przez budowę indywidualnych małych oczyszczalni ścieków przy gospodarstwach.

5.3. Telekomunikacja

Na koniec 1993 r. w gminie było 345 abonentów telefonicznych, co stanowi 43 telefony na 1000 mieszkańców. Jest to ilość poniżej średniej w województwie wynoszącej 57,7 abonentów/1000Mk w gminach wiejskich. Największa liczba abonentów w gminie wiejskiej wynosiła 162/1000Mk na koniec 1993 r.

Duszniki były do września b.r. jedną z ośmiu gmin w województwie nie mających automatycznych połączeń telefonicznych.

Ręczne centrale telefoniczne znajdowały się w Dusznikach, Grzebienisku i Sędzinach. W połączeniach międzymiastowych stanowiło to duże utrudnienie ze względu na czas oczekiwania. Po doprowadzeniu kabla światłowodowego z Kaźmierza poprzez Grzebienisko, Sędziny do Dusznik i dalej do Szamotuł zainstalowano w Dusznikach i Grzebienisku automatyczne centrale telefoniczne. Zainstalowane dwie nowe centrale mają pojemność 524 numery. Przyłączeni zostali do nich dotychczasowi abonenci. Po zwiększeniu pojemności koncentratorów istnieje możliwość przyłączenia dalszych abonentów. Przez północny obszar gminy Duszniki przebiegają dwa kable telekomunikacyjne:

- kabel telekomunikacji międzymiastowej, który biegnie przy drodze krajowej nr 2 92 Poznań - Pniewy
- oraz kabel przy trasie rurociągu naftowego „Przyjaźń” mający znaczenie do eksploatacji ropociągu.

5.4. Zaopatrzenie w gaz

Studium gazyfikacji gminy Duszniki opracowane przez Gazoprojekt Wrocław w 1991 r. uwzględniało gazyfikację całej gminy.

W ww studium przedstawiono dwa warianty zaopatrzenia w gaz:

- pierwszy, zasilanie gminy z ogólnopolskiego systemu przesyłowego
- drugi uwzględniający zasilanie gazociągiem wysokiego ciśnienia z kopalni gazu Duszniki.

W drugim wariantcie nie przewidziano możliwości zasilania gminy z kopalni Ceradz Dolny, co wpłynęło by na zwiększone koszty inwestycji.

“Modernizacja programu gazyfikacji gminy Duszniki” opracowana w marcu 1991 r. zakłada zaopatrzenie w gaz miejscowości Duszniki i Podrzewie z kopalni gazu “Duszniki”, oraz miejscowości Ceradz Dolny i Grzebienisko z kopalni “Ceradz Dolny” z wykorzystaniem nieczynnego gazociągu kopalnianego długości 1320 m.

Planuje się również wykorzystanie stacji redukcyjno - pomiarowych na terenie kopalni po ich przystosowaniu do nowych potrzeb. ~~Należy dokonać wymiany stacji na takie, które zapewnią przepustowość 3000 m³/h na ciśnieniu średnim.~~ Stacje powinny posiadać dwa niezależne ciągi podstawowy i rezerwowy.

W kopalni Duszniki należy dokonać przeglądu i uruchomić, a w kopalni Ceradz Dolny wybudować urządzenie do nawanniania gazu.

5.5. Liniowe systemy tranzytowe

Gazociąg tranzytowy

Gazociąg tranzytowy Rosja - Polska - Niemcy przebiega przez północno - zachodnią część gminy. Dwie nitki gazociągu ułożone są równolegle w odległości 15 m między osiami na terenach rolnych i 8 m na terenach leśnych. Szerokość pasa montażowego na terenach rolnych na czas budowy, który podlega rekultywacji wynosi 36 m oraz 26 m na terenach leśnych.

Długość przejścia przez tereny gminy Duszniki wynosi 1.848 km w tym przez tereny rolne 1.819 km, pozostałą długość stanowią lasy, drogi, ciek i rowy.

Wzdłuż gazociągu obowiązuje strefa ochronna.

Rurociąg naftowy

Przez północną część gminy przebiega rurociąg naftowy "Przyjaźń", dla którego obowiązują następujące strefy ochronne:

- w strefie 20 m od rurociągu obowiązuje wykaz jakiejkolwiek zabudowy, teren może być wykorzystany na uprawy rolne,
- w strefie 100 m od rurociągu obowiązuje zakaz realizacji zwartej zabudowy mieszkaniowej i innej
- zabudowę, zakłady przemysłowe, składowiska materiałów łatwopalnych obiekty użyteczności publicznej należy lokalizować w odległości większej niż 100 m od rurociągu
- w celu uniknięcia uszkodzeń rurociągu instalacji towarzyszących w pasie o szerokości 500 m tj. 250 m od rurociągu dopuszcza się lokalizację inwestycji za zgodą Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych "Przyjaźń".

Wielkości stref ochronnych podano na podstawie Zarządzenia nr 4 Ministrów: Przemysłu Chemicznego oraz Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, z dnia 28.05.1973 r. Dz. Bud. nr 6/73.

Pasy łączności teleradiowej

Przez środkową część gminy przebiega pas ochronny linii radiowej relacji Poznań (Piątkowo) - Bolewice, do przesyłania krajowych i międzynarodowych programów radiofonicznych, telewizyjnych i telefonii wielokrotnej. Uwzględniono szerokość pasa ochronnego wielkości ~~500 m~~ 50 m po obu stronach osi, w którym będzie obowiązywało szczególne ograniczenie dla zabudowy wysokiej.

Wysokość zabudowy w granicach pasów ochrony radiowej w gm Duszniaki będzie musiała być uzgadniana z Zakładem Radiokomunikacji i Teletransmisji w Poznaniu ul. 23 Lutego 26. TP EmiTel sp. z o.o.

6.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU SIECI OSADNICZEJ

Na terenie gminy znajduje się 20 jednostek osadniczych o różnej wielkości zajmowanego arealu i zaludnienia. Największy zasięg terytorialny posiada wieś gminna Duszniaki w granicach 3.000 ha, najmniejszy Mieściska o pow. 400 ha.

Wsią o najwyższym zaludnieniu są Duszniaki - 2200 osób, najmniejszą liczebnie jest Zakrzewko ze 100 mieszkańcami.

83 % wsi w gminie to wsie małe nie przekraczające 600, osób z czego połowa z nich osiąga zaludnienie w granicach 250 osób, tak jak Chełminko, Kunowo, Mieściska, Młynkowo, Sarbia, Wierzeja, Zakrzewko. Tylko 2 wsie - Grzebienisko i Podrzewie z ludnością od 600 - 1000 mieszkańców są wsiami średniej wielkości a Duszniaki należą do wsi dużych w województwie poznańskim. Miasta: Buk, Pniewy, Lwówek, Szamotuły, Nowy Tomyśl położone w dogodnej 20 - 30 km odległości od gminy stanowią silne wsparcie usługowe dla gminy. Istotne jest też dogodne połączenie drogowe z m. Poznaniem stolicą województwa dla korzystania z usług ponadregionalnych i krajowych.

Przeprowadzona analiza uwarunkowań demograficznych na przestrzeni lat 1970 - 1994 wykazała, że ludność gminy nie ulega zmianie i utrzymuje się w granicach 8.000 osób. Zdecydowane natomiast różnice występują w dynamice rozwojowej poszczególnych jednostek osadniczych.

Wsiami rozwojowymi w tym okresie były:

- Wilczyna - w której wzrost ludności wyniósł	72 %
- Sarbia	52 %
- Duszniaki	18,5%.

Wsiami o ustabilizowanej liczbie ludności i wyraźnych tendencjach stagnujących, w których przyrosty lub ubytki wynosiły w granicach ± 5 % to:

- Ceradz Dolny
- Grzebienisko

- Sędzinko, Zalesie
- Sękowo
- Wilkowo

Pozostałe 10 wsi wykazują ubytki ludności, z czego najwyższy 43 % we wsi Zakrzewko, a w granicach 20 % wsie

- Brzoza - Grodziszczko
- Chelminko
- Mieściska
- Niewierz
- Młynkowo
- Podrzewie
- Sędziny

Ubytki ludności w granicach 10% wystąpiły we wsiach Kunowo i Wierzeja.

7.0. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI POLITYKI PAŃSTWA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA

W studium uwzględniono uwarunkowania i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa w zakresie zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych takich jak;

- Autostrada A-2 Świecko - Poznań - Warszawa o przebiegu zgodnym z Materiałami lokalizacyjnymi autostrady A-2” opracowanymi przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad,

- Gazociąg tranzytowy Rosja - Polska - Niemcy o przebiegu zgodnym z “Projektem technicznym gazociągu tranzytowego” opracowanym przez Geoprojekt - Wrocław,

ponadto uwarunkowania wynikające z wartości przestrzeni w jej wieloprzestrzennym wymiarze, a dotyczących elementów geosystemowej koncepcji ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego *byłego* województwa poznańskiego. Elementami Wieloprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych Województwa Poznańskiego znajdującymi się na terenie gminy Duszniki są:

- obszary i obiekty chronione na podstawie ustaw: o ochronie i kształtowaniu środowiska, o ochronie gruntów rolnych i leśnych, o ochronie przyrody, ochronie dóbr kultury i muzeach, ustawa o lasach -należą tu pomniki przyrody, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, torfowiska, bagna i oczka wodne, tereny lasów, zadrzewień, parków dworskich,

- obszary specjalnego znaczenia ochrony wód: podziemnych - Wielkopolskiej Doliny Kopalnej, powierzchniowych i podziemnych zlewni rzeki Samicy Stęszewskiej Mogilnicy,
- zabytki architektury, budownictwa i archeologii, których wykazy stanowią załączniki opracowania.

II. KIERUNKI POLITYKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

1.0. KIERUNKI POLITYKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Wykonane studium uwarunkowań ekologiczno - kulturowych miało na celu wskazanie najważniejszych problemów gminy dotyczących zagadnień związanych ze środowiskiem przyrodniczym, sformułowanie kierunków kształtowania ochrony przyrody i krajobrazu, które pozwolą zachować równowagę ekologiczną, racjonalną strukturę użytkowania terenów oraz kształtowanie ładu przestrzennego przy uwzględnieniu zależności wynikających z usytuowania gminy w istniejącym układzie przestrzennym.

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 89 poz. 415 z dnia 7 lipca 1994), określa uwarunkowania środowiska, które będą miały wpływ na politykę przestrzenną gminy:

- występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych
- stan funkcjonowanie środowiska przyrodniczego j kulturowego, w tym stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i jego zagrożenia
- ponadlokalne powiązania przyrodniczo - ekologiczne

Położenie gminy na pograniczu trzech zlewni z Mogilnicy, Samy i Samicy pociąga za sobą określone konsekwencje w gospodarowaniu przestrzenią.

Przechodzące przez gminy wododziały ze wschodu na zachód i z północy na południe są strefami ekologicznymi o znaczeniu hydrograficznym, biologicznym, klimatycznym i glebochronnym, u podnóża których znajdują się źródła rzek: Mogilnicy Wschodniej, Małej i Samicy Stęszewskiej.

Stąd konieczna jest ochrona przed degradacją i zanieczyszczeniem całego układu przyrodniczego. Zwraca się szczególną uwagę na najważniejsze problemy związane z prawidłowym funkcjonowaniem krajobrazu rolniczego w gminie - nieodpowiednią strukturę roślinności pociągającą za sobą określone skutki głównie w stosunkach wodnych.

Niskie przepływy rzek, zanieczyszczenie głównie bakteriologiczne spowodowane małą zdolnością retencyjną zlewni, wypływa głównie z niewystarczającej ilości zadrzewień i małego procentu lesistości.

Podobnie sytuacja przedstawia się w całym dorzeczu Mogilnicy.

Dla celów wspólnej koordynacji działań na rzecz rozwiązywania problemów gospodarki ściekowej gminy: Duszniki, Pniewy, Lwówek, Kuślin, Opalenica, Granowo, Buk, Kamieniec, Grodzisk i częściowo Kościan, leżące w zlewni Mogilnicy powinny powołać "Międzygminne Porozumienie Komunalne rzeki Mogilnicy".

Doprowadzenie stanu wód powierzchniowych co najmniej do II kl. czystości wymaga odprowadzenia wszystkich wód ściekowych do systemu kanalizacji, a następnie do oczyszczalni ścieków, jak również działań na rzecz międzygminnych zalesień i zadrzewień.

Zasady ochrony walorów przyrodniczo - krajobrazowych obejmują: obszary i obiekty chronione na podstawie ustaw szczególnych, obszary i obiekty o najwyższych walorach i zasobach przyrodniczo - krajobrazowych, działania w zakresie ekologicznego kształtowania krajobrazu oraz inwestycje ponadlokalne.

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 114 poz. 492 12.XII 1991) ochronie podlegają:

Pomnik przyrody - lipa drobnolistna rosnąca przy kościele w Wilczynie (nr katalogowy 310). Ochrona polega na zakazie dokonywania prac zmieniających ich stan nie wykluczając zabiegów konserwatorskich,

Rezerwat przyrody - częściowy rezerwat leśny modrzewia polskiego "DUSZNICZKI" Postępowanie gospodarcze powinno ograniczać się do niezbędnych działań w utrzymaniu stanu sanitarnego. Możliwa dostępność turystyczna.

Użytki ekologiczne

- torfowisko kolo Niewierza
- wodne nieużytki (oczka wodne, bagna i torfowiska k. Niewierza)
- łąki i część zarośniętego jeziora kolo Wilczyny.

Wskazane do ochrony z uwagi na bogactwo i różnorodność dzikich gatunków roślin i zwierząt, szczególnie ptactwa wodnego (bociana czarnego i żurawia).

Tereny te wskazane zostały przez ornitologów z Zakładu Biologii i Ekologii Ptaków UAM.

Na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 16 poz. 78 z dn. 3.II.1995) zachowaniu ochronie podlegają:

Torfowiska i oczka wodne - jako naturalne zbiorniki wodne wpływające na utrzymanie różnorodnych zbiorowisk roślin i zwierząt, oddziałują na mikroklimat, a szczególnie na lokalne stosunki wodne (retencja wód).

Rozmieszczone głównie w dolinach rzek mają duży wpływ na funkcjonowanie układów przyrodniczych - korytarze ekologiczne oraz estetykę krajobrazu;

Obszary i obiekty o szczególnych walorach i zasobach przyrodniczo - krajobrazowych, ekologicznych oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej to:

Obszary leśne

Lasy stanowiące naturalny i najbogatszy ekosystem zajmują zaledwie 6 % powierzchni gminy. Minimalna ich powierzchnia powoduje niekorzystne zmiany w układzie przyrodniczym, jak i zmiany klimatyczne, stosunków wodnych, struktury gleb. Lasy poza funkcją wypoczynkową pełnią też rolę gospodarczą zgodnie z ustawą o lasach (Dz.U. 101 poz. 444 z dnia 28.IX.1991).

W gminie nie ma lasów szczególnie chronionych. Jednakże z uwagi na ochronę autonomicznej strefy marginalnej o znaczeniu ekologicznym w skali regionalnej oraz Wielkopolskiej Doliny Kopalnej wskazane byłoby przekwalifikowanie lasów gospodarczych w tym rejonie na lasy ochronne o charakterze glebo i wodochronnym (Uroczysko Sękowo, Bytyń, Duszniki, Śliwno i Bródki).

Ochronę gleb reguluje ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. nr 16 poz. 78 z dnia 3.II.1995) ograniczając przeznaczenie kl I - IV na cele nierolnicze lub nieleśne, zapobiegając procesom degradacji gruntów rolnych powstających wskutek działalności nierolniczej.

Tylko w uzasadnionych szczególnymi względami przypadkach (np. budowa autostrady) możliwa jest zmiana na cele nierolnicze.

Użytki zielone – łąki i pastwiska

Stanowią bardzo ważny element krajobrazu rolniczego, położone często w dolinach rzek i obniżeniach, obsadzone pasami zadrzewień i zakrzewień pełnią funkcję ochrony wód płynących i stojących, ochronę przed erozją.

Wody powierzchniowe - płynące i stojące rzeki, jeziora, stawy i oczka wodne.

Niskie odpływy jednostkowe rzek w gminie spowodowane są ukształtowaniem terenu, małymi spadkami cieków wodnych 0,3 – 1,0 %, małą zdolnością retencyjną całych zlewni niekorzystnymi obecnie warunkami klimatycznymi (deficytem opadów oraz wyższymi od przeciętnej z wielolecia temperaturami powietrza szczególnie w miesiącach zimowych).

Poprawa warunków retencjonowania zlewni jest możliwa poprzez odpowiednią strukturę roślinności, a zwłaszcza zadrzewień.

Wody podziemne i obszary ich zasilania zasługują na ochronę prawną, zapobieganiu i przeciwdziałaniu zanieczyszczeniu poziomów wodonośnych.

Do takich w gminie należy wodonośny poziom Wielkopolskiej Doliny Kopalnej.

Na podstawie ustaleń rządowego programu badawczego "Strategia ochrony głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce" zbiorniki wód podziemnych winny mieć uporządkowaną gospodarkę wodno - ściekową. Nie powinno się tu lokalizować wysypisk i wylewisk. Należy dążyć do zwodociągowania i pełnego skanalizowania wszystkich miejscowości.

Z uwagi na dużą degradację wód powierzchniowych, które są potencjalnymi źródłami zasilania wód doliny kopalnej (przez podsączenie) powinna być im przywrócona co najmniej II kl. czystości.

Działalność gospodarcza na terenie Wielkopolskiej Doliny Kopalnej musi być podporządkowana celom ochrony.

Pasmo pagórków moreny czolowej jest autonomiczną równoleżnikową strefą wododziałową o znaczeniu ekologicznym w skali regionalnej, rozdzielającą odpływ wód na północ i południe do rzeki Warty.

Szczególne uwagę należy zwrócić na konieczność odnowy zdolności retencyjnej tej strefy wprowadzając maksymalną ilość zadrzewień przydrożnych i przywodnych o funkcji ochronnej i krajobrazowej, a także dolesień.

Istniejące w tym rejonie lasy należy uznać za ochronne o funkcji glebo i wodochronnej.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE EKOLOGICZNEGO KSZTAŁTOWANIA KRAJOBRAZU OBSZARÓW ROLNYCH

Działalność człowieka zmierzać powinna do takiego kształtowania środowiska przyrodniczego, w którym gospodarowanie i zaspakajanie potrzeb będzie uwarunkowane możliwościami ekologicznymi.

Stąd konieczność odbudowy, zabezpieczenia równowagi funkcjonowania krajobrazu i zasobów przyrody.

Niezbędne kierunki działań to:

Zalesienia

Korzystnymi terenami do zalesień są grunty orne słabych klas VI-VIz oraz nieużytki (piaski lotne, urwiska, wysypiska, hałdy, strome zbocza i stoki, tereny po eksploatacji piasku i żwiru), a także RN rolnicze nieużytki nieprzydatne do produkcji rolnej.

Zalesienia wskazane są w pasie najslabszych gleb (7 kompleks, kl. VI) towarzyszących wododziałom między rz. Mogilnicą a Samicą Stęszewską, wzdłuż Mogilnicy Środkowej oraz w rejonie Wilkowa i Mieściska.

Ważne jest też tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych i dolesień śródpolnych. Wynika to z potrzeby uporządkowania przestrzeni rolno - leśnej. Wówczas pod zalesienia można przeznaczyć grunty rolne wyższych klas bonitacyjnych (IV-V), stanowiące enklawy i półenklawy (nie więcej niż 2 ha) lub powyżej 2 ha w przypadku ich wyjątkowo niekorzystnego położenia i niewielkiej przydatności dla upraw rolniczych.

Zadrzewienia

Pełnią ważną funkcję w ochronie ekosystemów rolniczych. Zadrzewienia przydrożne, przywodne, pasmowe i kępowe (wg prof. L. Ryszkowskiego) modyfikują mikroklimat przyległych pól, zmieniają bilans cieplny i wodny krajobrazu, ograniczają migrację różnych związków chemicznych na drodze erozji wodnej i wietrznej, kontrolują zanieczyszczenia wód gruntowych powierzchniowych z obszarów źródeł ich pochodzenia.

Stąd konieczność ich zachowania, pielęgnowania i wprowadzania nowych; jak wielopiętrowe zadrzewienia pasmowe, kępowe, klinowe czy zwarte.

Z uwagi na ogromne znaczenie w kształtowaniu krajobrazu wiejskiego wskazane jest opracowanie studium kompleksowego systemu zalesień, zadrzewień i zakrzewień o znaczeniu ekologicznym.

Użytki zielone

Grunty orne kompleksu 9 zbożowo - pastewnego słabego z glebami murszastymi i czarnymi ziemiami oraz kompleksu 14 ze względu na możliwość silnych nawodnień są predysponowane do zmian na użytki zielone.

Sady i ogrody

Na podstawie właściwości kompleksów glebowo - rolniczych wskazuje się potencjalne obszary predysponowane dla upraw sadowniczych i warzywniczych o charakterze gospodarczym.

Znajdują się one na glebach pszennych (czarnych ziemiach i czarnych ziemiach zdegradowanych 2D i Dz oraz 8D i Dz) na glebach położonych na stokach szczególnie o ekspozycji południowej.

Wody powierzchniowe

Zły stan czystości wód powierzchniowych, a także mała zdolność retencyjna zlewni wymaga działań na rzecz poprawy tej sytuacji poprzez:

- zalesienie lasami mieszanymi o bogatym podszyciu leśnym wchłaniającym większą ilość wody w przeciwieństwie do cienkiej i zbitej ściółki lasów iglastych,
- wprowadzenie zadrzewień o płytkim i rozległym systemie korzeniowym, tworzącym bariery biogeochemiczne,
- gromadzenie wód roztopowych,
- budowę sieci zastawek na ciekach
- zakaz eksploatacji torfowisk,
- zakaz kanalizowania sieci rowów melioracyjnych, a w miarę możliwości na odcinkach ujętych w rurociągi przywracanie ich naturalnego przebiegu,

Gospodarka odpadami

~~Istniejące ekologiczne wysypisko w Ceradzu Dohym docelowo rozwiązuje racjonalną gospodarkę odpadami pod warunkiem zagospodarowania terenów otaczających zielenią izolacyjną.~~

Wpływ na jakość środowiska i krajobrazu gminy mają też inwestycje ponadlokalne:

- istniejący przebieg rurociągu naftowego "Przyjaźń"
- projektowany system gazociągów
- projektowany przebieg autostrady

Każdy z tych systemów liniowych przebiegających równoleżnikowo przez gminę wywołuje określone skutki w środowisku. Obowiązują pasy bezpieczeństwa wzdłuż ich przebiegów:

- 100 m od ropociągu
- 500 m od gazociągu
- 1000 m od autostrady

ingerują nie tylko w sposób ich użytkowania i zagospodarowania, ale przede wszystkim przerywają ciągi ekologiczne.

2.0. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Charakterystyka i kierunki kształtowania istniejącej struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy

Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy określona została w tzw. biotechnicznym podziale terenu na trzy strefy krajobrazowe:

- “A” - krajobraz naturalny
- “B” - krajobraz rolniczy
- “C” - krajobraz zurbanizowany.

Strefy powyższe charakteryzują się zróżnicowanymi cechami naturalnymi i elementami zagospodarowania przestrzennego, funkcjami oraz wyposażeniem technicznym.

Udział procentowy stref krajobrazu w gminie

A	B	C
10 %	87 %	3 %
GMINA DUSZNIKI		

STREFA KRAJOBRAZU NATURALNEGO

zajmuje zaledwie około 10% pow. gminy i obejmuje zespoły kompleksów przyrodniczo - krajobrazowych i ekosystemów jak lasy, wody, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, fragmenty nieczynnych i czynnych wyrobisk rezerwaty przyrody, pasma pagórków morenowych itp.

Gmina charakteryzuje się b. niskim stopniem lesistości wynoszącym zaledwie 6,1 % przy średniej wojewódzkiej 21 %.

Całość wód powierzchniowych stanowi 1,1 % i obejmuje rzekę Mogilnicę (Wschodnią, Środkową i Małą) jezioro Wilczyna, liczne rowy melioracyjne oraz oczka wodne i tereny podmokłe.

Na terenie gminy występują niewielkie zasoby surowców:

- torfy w rejonie Sarbi, Niewierza, Sękowa,
- piaski i żwiry w trójkącie Niewierz, Mieściska, Sękowo,
- węgiel brunatny w rejonie Sędzin, Grzebieniska, Ceradza Dolnego,
- gliny w obrębie wodonośnej struktury doliny kopalnej oraz w rejonie Sękowa Podrzewia i Ceradza Dolnego, Brzozy, Grzebieniska.

Warunki naturalne decydują o możliwościach rozwoju funkcji gospodarczych gminy:

- niewielkie zasoby surowcowe pozwalają na ich eksploatację w ograniczonym zakresie wyłącznie na potrzeby lokalne,
- minimalne zalesienia oraz brak jezior uniemożliwia rozwój funkcji wypoczynkowej dla mieszkańców wpływa jednocześnie na degradację gleb i wód,

- natomiast położenie gminy w zasięgu hydrologicznej struktury czwartorzędowej Doliny Kopalnej o dużych zasobach wód podziemnych stanowi ważny czynnik rozwoju gospodarczego szczególnie korzystny w środkowej cz. gminy w rejonie Dusznik, Sarbi przy uwzględnieniu pełnej ochrony tych zasobów.

W strefie krajobrazu naturalnego oprócz działań na rzecz ochrony istniejących zasobów niezbędne są działania na rzecz jej wzbogacenia. Do takich należy zaliczyć:

- sukcesywne zalesianie szczególnie na gruntach kompleksu 7 występujących w rejonie równiny sandrowej - pasma od Grzebieniska do Wilkowa i w rejonie rz. Mogiłnicy w południowo - zachodniej cz. gminy
- zweryfikowanie obszarów chronionych w gminie przez wyznaczenie nowych (na mocy ustawy o ochronie przyrody z 16.X.91 r.) obszarów użytków ekologicznych.

Eksploatacja surowców mineralnych

Na terenie gm. Duszniki eksploatuje się oraz przewiduje dalszą eksploatację udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego we wsi Ceradz Dolny, Sękowo, Kunowo. Rozpoczęcie wydobywania kopaliny pospolitej ze złoża zgodnie z Ustawą z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.) wymaga zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złoża oraz uzyskania koncesji na wydobycie kopaliny. Koncesję taką wydaje marszałek województwa, a w przypadku gdy obszar działalności jest nie większy niż 2 ha, a roczne wydobycie nie przekroczy 20 000 m³ – koncesję wydaje starosta.

Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne, można odstąpić od sporządzenia takiego planu. W "Studium" wyznacza się proponowane tereny eksploatacji kruszywa naturalnego, poza którymi nie wolno prowadzić eksploatacji. Istniejące na terenie gminy punkty okresowej eksploatacji kruszywa wymagają przeprowadzenia etapowych prac rekultywacyjnych. Dokumentacja geologiczna złoża kruszywa powinna zawierać określenie możliwości i kierunków rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. W planie miejscowym należy m.in. określić granice obszarów które będą wymagały przeprowadzenia prac rekultywacyjnych. Ostateczną decyzję o kierunku rekultywacji podejmuje starosta po uzyskaniu opinii dyrektora okręgowego urzędu górniczego oraz wójta gminy.

W celu zminimalizowania zużycia nawierzchni drogowej zaleca się aby dopuszczalne obciążenie środków transportu na drogach wykorzystywanych do transportu kopalin i przejazdu pojazdów związanych z prowadzoną działalnością wydobywczą nie przekraczało 8 ton na pojedynczą oś.

STREFA KRAJOBRAZU ROLNICZEGO

Stanowi podstawową strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy. Obejmuje ona (wg ustawy o ochr.gr.rolnych i leśnych z 3.II.95) - grunty orne, sady łąki, pastwiska, stawy i zbiorniki wodne, parki wiejskie, zadrzewienia, zakrzewienia śródpolne, urządzenia melioracyjne, tereny zrekultywowanych torfowisk, drogi dojazdowe do gruntów rolnych itp. - co stanowi ok. 90 % powierzchni gminy.

Strefa ta charakteryzuje się: rozległymi obszarami użytków rolnych o wysokiej bonitacji gleb z przewagą klas I-IV, małą ilością zadrzewień i zakrzewień oraz wód powierzchniowych.

Mało zróżnicowana rzeźba terenu o wysokościach od 82 - 100 m n.p.m. oraz minimalna lesistość decyduje o monotonii krajobrazu, a jednocześnie stwarza dogodne warunki do intensyfikacji wiodącej funkcji gminy, jaką jest rolnictwo.

Zderzenie wysokotowarowego rolnictwa z ułomną strukturą agrosystemu powoduje naruszenie równowagi biologicznej przez:

- postępujące osuszanie i stepowienie obszaru,
- zmianę warunków klimatycznych,
- nadmierne zanieczyszczanie wód powierzchniowych i wglębnych,
- stopniowe zanikanie fauny (zwierząt, owadów, ptaków i płazów) na terenie gminy.

W celu prawidłowego działania ekosystemu i eliminowania zjawisk negatywnych należy dążyć do kompleksowego przekształcania krajobrazu rolniczego przez stopniowe wprowadzanie mozaikowej struktury wzbogacając i zwiększając systemy zbiorników wodnych oraz zalesienia, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, wzdłuż dróg, cieków wodnych.

STREFA KRAJOBRAZU ZURBANIZOWANEGO

Obejmuje zaledwie 3% powierzchni gminy w skład której wchodzi tereny zainwestowane związane z funkcjami rozwojowymi jednostek osadniczych, mieszkaniowych, produkcyjnych, usługowych, kulturowych, wypoczynkowych, komunikacyjnych, urządzeniami infrastruktury technicznej i komunalnej.

20 jednostek osadniczych tworzą sieć o równomiernym rozmieszczeniu przestrzennym, ale o bardzo zróżnicowanym poziomie zainwestowania i zaludnienia. Gęstość zaludnienia gminy 51 osób na 1 km² potwierdza dominującą funkcję rolniczą.

Skala urbanistyczna i architektoniczna gminy odpowiada skali i charakterowi poszczególnych wsi związanych z rozwojem rolnictwa indywidualnego lub uspołecznionego.

Na krajobraz gminy na przestrzeni ostatnich 30 lat szczególny wpływ miały:

- rozwój sektora państwowego i spółdzielczego w rolnictwie, efektem czego były nowe elementy przestrzenne wielorodzinnego blokowego budownictwa mieszkaniowego (Wilczyna, Sarbia, Grzebienisko) oraz ferm hodowlanych (Sękowo, Sarbia, Wilczyna), obce charakterowi i skali wsi stanowiące dysonans z dotychczasowym zainwestowaniem,
- rozwój rolnictwa indywidualnego, w którym struktura wielkości gospodarstw rodzinnych decyduje o charakterze i zabudowie wsi.

Charakterystycznymi przykładami są Duszniki, Grzebienisko, Sękowo, Podrzewie o zwartej zabudowie oraz wsie Niewierz, Chełminko, o przeciwstawnej zabudowie rozproszonej typu olenderskiego.

Ujemnym zjawiskiem występującym na terenach zabudowy mieszkaniowej we wsiach są zrealizowane budynki jednorodzinne o przypadkowej pudełkowej architekturze dachów płaskich, odmiennych od ukształtowanej historycznie zabudowy wiejskiej o stromych dachach, spełniającej wymogi architektury regionalnej.

W obliczu nowych impulsów rozwojowych gminy związanych z aktywizacją gospodarczą terenów wzdłuż drogi Świecko - Poznań i autostrady A 2, rozwojem usług i nowych form mieszkalnictwa (np. rezydencjonalnego) we wsiach Duszniki, Ceradz Dolny, Grzebienisko szczególną uwagę należy zwrócić na stosowanie wymogów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 7.VII.1994 r w zakresie przestrzegania ładu przestrzennego i urbanistyki, nawiązując do regionalnych wzorów architektury, w tym m. innymi poprzez stosowanie stromych dachów, wysokości nieprzekraczającej 2 kondygnacji, inwestowania w obrębie istniejącego zagospodarowania lub wyznaczonych planami miejscowymi nowych terenów rozwojowych

2.2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy

Waloryzacja istniejących i potencjalnych uwarunkowań przestrzennych, ekologicznych, gospodarczych, społecznych, demograficznych i technicznych dała podstawę do sformułowania ogólnych zasad polityki rozwoju i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z których najważniejsze to:

- **przyjęcie w rozwoju gminy kryterium ekologicznego z uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego, jego wzbogacanie i kształtowanie przez:**
  - ochronę czystości wód podziemnych Wielkopolskiej Doliny Kopalnej,
  - ochronę wód powierzchniowych, podziemnych, zlewni rzek: Mogilnicy i Samicy
  - prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno - ściekowej i odpadami tj. 100 % zwodociągowania wsi, budowę składowisk odpadów oraz realizacja oczyszczalni ścieków,
  - stopniowe zwiększanie lesistości gminy oraz zadrzewień i zalesień śródpolnych,
  - ochronę lokalnych wartości zasobów środowiska przyrodniczego - unikalnych systemów roślinno - bagiennych przez wprowadzanie szczególnych form ochrony przyrody tzw. **użytków ekologicznych** w gminie,
  - ochronę istniejących parków dworskich i zabytków architektury i archeologii,
  - kontynuowanie i rozwój ludowych zespołów śpiewaczych oraz sztuki ludowej

- **dominacja wiodącej funkcji rolnictwa, utrzymanie jego wysokiej produktywności, dostosowywanie do parametrów Europy Zachodniej oraz rozwój funkcji komplementarnych przez:**
  - kształtowanie ładu przestrzennego i ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej w określaniu zasad ich użytkowania i zainwestowania w kompleksach gleb II - IV wykluczających możliwość zabudowy dopuszczających realizację budynków i urządzeń służących wyłącznie produkcji rolnej i przetwórstwa rolno - spożywczego określających niezbędne tereny rozwojowe jednostek osadniczych i infrastruktury technicznej
  - dalsze porządkowanie struktury własnościowej oraz wielkości gospodarstw rolnych wszystkich sektorów na rzecz zwiększenia ich areałów. Wykorzystując zachodzące korzystne procesy zmian wielkości gospodarstw rodzinnych: zmniejszania ilości gospodarstw małych do 5 ha z 41 % do 33% oraz wyraźne tendencje wzrostu gospodarstw powyżej 10 ha, (które już obecnie stanowią prawie połowę gospodarstw indywidualnych)

- rozwój przestrzenny funkcji rolniczej i otoczenia rolnictwa w zagospodarowaniu lokalnych nadwyżek surowcowych przez rozwój przetwórstwa, przechowalnictwa, magazynowania oraz skupu i sprzedaży w istniejących obiektach oraz na nowych terenach aktywizacji gospodarczej wyznaczonych w jednostkach osadniczych gminy.

- kierunki rozwoju przestrzennego gminy wynikające z uwarunkowań istniejących oraz nowych jakościowo związanych z transformacją ustrojową państwa lat - 90 tych

W studium wydzielono przestrzenne strefy funkcjonalne aktywizacji gospodarczej, mieszkaniowej, usługowej oraz rolniczej określając jednocześnie obszary rozwojowe jednostek osadniczych.

1) dynamiczny rozwój korytarza transportowego wschód - zachód łączącego Europę Zachodnią ze Wschodnią a w nim:

- ranga drogi nr 2 92 (E—30) Świecko - Poznań - Warszawa o znaczeniu międzynarodowym stwarza możliwość przyspieszonego rozwoju wsi Podrzewie, Wilczyna, Sękowo, które mogą stać się wizytówką gminy dla kontrahentów zagranicznych. Jednocześnie w pasie o szerokości 2,5 km po obu stronach istnieje możliwość rozwoju zorganizowanej działalności inwestycyjnej i aktywizacji gospodarczej północnej części gminy,
- projektowana autostrada A 2 Berlin - Warszawa - Brześć daje szanse aktywizacji gospodarczej wsi Grodziszczka - Brzozy, Wilkowa, Sędzinka - Zalesie leżących w południowej części gminy,

2) nowe trendy w indywidualnym budownictwie mieszkaniowym określonych grup społecznych, dążących do zachowania prywatności i ucieczki od wielkich aglomeracji jaką jest Poznań - stwarzają szansę dla rozwoju wsi Grzebienisko Ceradz Dolny przez przygotowanie ofertowych terenów mieszkaniowo - usługowych.

W pasie środkowym gminy tworzy się strefa aktywizacji mieszkaniowej jako naturalnego przedłużenia obecnie realizowanego ponadlokalnego budownictwa mieszkaniowego w gminie Tarnowo Podgórne (Przeźmierowo, Lusówkwo, Ceradz Kościelny)

3) szanse szybkiej integracji Polski z Unią Europejską stwarzają wyzwanie dla gminy typowo rolniczej dla transformacji rolnictwa na rzecz rozwoju wsi **wielofunkcyjnych** o cechach europejskich krajów rozwiniętych łączących funkcje produkcyjne i obsługowe rolnictwa

(produkcja przetwórstwa, przechowalnictwo, zbył) z usługami bytowymi obsługi ludności oraz usługami typu miejskiego.

Wzorcowymi przykładami mogą stać się:

- wieś gminna Duszniki - siedziba władz samorządowych, centrum gospodarcze gminy. Przygotowana do przejęcia roli centrum kultury zespołów ludowych w tym zespołów chóralnych oraz centrum sportu zespołów ludowych dla zachodniej części województwa poznańskiego - wykorzystuje istniejącą bazę i tradycje.
- wsie Grzebienisko, Ceradz Dolny wprowadzając jako element aktywizacji usługi typu miejskiego związane z projektowanymi terenami zabudowy mieszkaniowej (rezydecjonalnej). Ponadto szansą rozwoju wsi Grzebienisko jest możliwość realizacji nowoczesnej rolniczej giełdy handlowo - towarowej (owocowo - mięsno - warzywną) o znaczeniu regionalnym z wykorzystaniem istniejącej bazy.
- wsie Podrzewie, Sękowo, Wilczyna mogące świadczyć usługi na rzecz obsługi międzynarodowego ruchu tranzytowego) obok pełnionych funkcji gospodarczych.

Aktywizacja usługowa gminy związana jest z rozwojem wsi.

- wyznaczenie obszarów rozwojowych wsi

Analizą objęto wszystkie wsie na terenie gminy.

W pierwszym rzędzie wprowadzono zasięgi istniejącego zainwestowania. Następnie uznając ważność gospodarki wodno - ściekowej dla rozwoju jednostek osadniczych wytypowano miejscowości predysponowane do budowy sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków ze względu na zwartą zabudowę, korzystne ukształtowanie terenu oraz bliskość odbiorników ścieków.

W układzie przestrzennym wsi na mapach 1 : 25 000 oraz 1 10 000 wyznaczono granice grawitacyjnych możliwości odprowadzania ścieków uzyskując obszary dla realizacji inwestycji bez konieczności budowy przepompowni.

Dalsze prace zmierzały do uściślenia optymalnych terenów rozwojowych wsi, a dotyczyły zasad kształtowania ładu przestrzennego rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Określiły obszary zwartych kompleksów użytków rolnych klasy II - IV przeznaczonych wyłącznie dla produkcji rolnej bez zabudowy oraz takie na których istnieje możliwość realizacji inwestycji związanych wyłącznie z produkcją rolną. **Pozostałe tereny stanowią potencjalne obszary wskazane dla rozwoju funkcji osiedlowych: mieszkalnictwa, usług, rzemiosła, drobnej wytwórczości, komunikacji, infrastruktury technicznej i komunikacji itp.**

- obszary dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe lub wskazane.

Opracowane "studium" - zgodnie z art. 6.1. ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym określa uwarunkowania oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego. Natomiast w powołaniu na art. 2 „ustawy” ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów dokonywane jest w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dlatego w oparciu o priorytety rozwoju społeczno - gospodarczego gminy opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego wymagają w pierwszej kolejności:

- wieś gminna Duszniki,
- wsie położone przy drodze A 2 - Podrzewie, Wilczyna, Sękowo, wraz z terenami aktywizacji gospodarczej w pasie drogi,
- wsie Grzebienisko, Ceradz Dolny z uwagi na rozwój mieszkaniowych funkcji ponadgminnych.

W przypadku realizacji inwestycji jednostkowych na pozostałych terenach rozwojowych jednostek osadniczych lub terenach rolnych, dla których dopuszcza się w "studium" realizację budynków i urządzeń służących wyłącznie produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolno - spożywczego istnieje możliwość (zgodnie z rozdz. 4 ustawy o zag. przestrzennym) zmiany zagospodarowania terenu na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ustaleń warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod warunkiem, że teren musi posiadać uzbrojenie w energię elektryczną, doprowadzoną wodę oraz drogę dojazdową.

III. ZARYS ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZY GMINY DIJSZNIKI

(stanowisko zarządu)

- Przy trasie Nr 2 92 zaprojektować tereny aktywizacji gospodarczej oraz tereny związane z obsługą trasy.
- W rejonie Brzozy zaprojektować tereny aktywizacji gospodarczej w związku ze zjazdem z autostrady relacji wsch - zach w rejonie Niepruszewa (dat. terenów o niższej bonitacji).
- W rejonie Grzebieniska zaprojektować tereny pod giełdę owocowo - warzywno - mięsną.
- Uwzględnić koncepcję gazyfikacji i telekomunikacji gminy.
- Uwzględnić rezerwę terenu na cele magazynowania i utylizacji odpadów

- Uwzględnić potrzeby terenu pod rozwój miejscowego rzemiosła produkcyjno-usługowego.
- Zalesić tereny klasy VI w sposób zabezpieczający przed erozją gleby. -
- Rozważyć możliwość retencji wodnej w rejonie Sędzin.
- Wyznaczyć tereny, które winny być chronione przyrodniczo oraz ukazać zdegradowane przyrodniczo.
- Rozważyć możliwość zaprojektowania terenów mieszkaniowych budownictwa jednorodzinnego (tzw. sypialni dla m. Poznania) w rejonie Ceradza Dolnego oraz budownictwa rezydenckiego w rejonie Grzebieniska.
- Na terenie gminy przebiega gazociąg tranzytowy i ropociąg Płock.
- Utrzymać zamierzenia inwestycyjne w obecnym planie zagospodarowania przestrzennego.

IV. ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DUSZNIKI, W CZĘŚCI OBEJMUJĄCEJ DZ. EWID. NR 60 I 419 W SĘKOWIE, GM. DUSZNIKI

1. Uwarunkowania, wg art. 10 ust 1 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Teren objęty opracowaniem zmiany studium jest to teren użytkowany rolniczo.

1.2. Stan ład przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Naturalnie zagospodarowany obszar opracowania zachowuje ład przestrzenny, teren użytkowany rolniczo oraz teren niezagospodarowany. Położny przy drodze gminnej, w sąsiedztwie występują obszary leśne oraz obszary powyrobowiskowe kruszywa naturalnego.

1.3. Stan środowiska, w tym stan rolniczej przestrzeni i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Obszar zmian opracowania zlokalizowany jest w zakresie działek o nr ewid. 60 oraz 419 obręb Sękowo. Obszar opracowania stanowią użytki rolne klas;

- IVa o powierzchni 1,18 ha,

- IVb o powierzchni 0,11 ha,

- V o powierzchni 1,92 ha,

- VI o powierzchni 1,57 ha,

- nieużytki 0,08 ha.

Ponadto w obszarze opracowania nie występują obszary objęte formami ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

1.4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

1.5. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

1.6. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

1.7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Niniejsza zmiana studium odpowiada na potrzeby rozwoju gminy. Przewidywane przeznaczenie nowych terenów pod obszary i tereny górnicze jest pożądanym kierunkiem jej rozwoju. Związane jest to z faktem, iż wprowadzenie tego typu możliwości zagospodarowania przyniesie wpływy do budżetu Gminy oraz w pewnym stopniu spowoduje konieczność modernizacji sieci drogowej.

1.8. Stan prawny gruntów.

Grunty znajdujące się w obszarze opracowania są własnością prywatną.

1.9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

W obszarze opracowania występują grunty rolne klasy IVa, IVb, V, VI, będące własnością prywatną. Grunty te zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 1995r. Nr 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami) nie wymagają zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne.

1.10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

1.11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

Na całym terenie objętym zmianą Studium występują udokumentowane złoża kopalin – piaski i żwiry.

1.12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

1.13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

Obszar objęty zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest niedoinwestowany i wymaga dużych nakładów na infrastrukturę drogową i sieciową.

W najbliższym sąsiedztwie terenu objętego opracowaniem, przebiega sieć kanalizacji sanitarnej oraz sieć elektroenergetyczna i wodociągowa, z których to istnieje możliwość obsługi terenu będącego przedmiotem opracowania w podstawowe media.

1.14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

1.15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Szczegółowe uwarunkowania w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego, wg art. 10 ust 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

2.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Przedmiotowa zmiana dotyczy terenu położonego w miejscowości Sękowo, gm. Duszniki i polega na wyznaczeniu obszaru i terenu górniczego, zgodnie z rysunkiem studium.

2.2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.

Nie ustala się szczegółowych kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy innych niż do tej pory ustalonych w studium.

2.3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Nie wyznacza się w przedmiotowej zmianie obszarów podlegających ochronie. Równocześnie nie ustala się zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk innych niż wynikające z obowiązującego dokumentu studium.

2.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Szczegółowe ustalenia w tym zakresie nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Należy zapewnić uzbrojenie terenu w zakresie niezbędnym dla planowanego przedsięwzięcia.

2.6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.7. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1.

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.8. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Dążyć należy sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru objętego niniejszą zmianą studium.

2.9. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Po zakończeniu eksploatacji wyrobiska, dążyć należy do utworzenia leśnej przestrzeni produkcyjnej.

2.10. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.11. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu filar ochronny.

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.12. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.13. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Rekultywacji podlegać będzie obszar po eksploatacji kruszywa naturalnego. Kierunek rekultywacji określony winien być w planie rekultywacji wyrobiska. Preferencyjnie wskazuje się leśny kierunek rekultywacji terenu.

2.14. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

2.15. Inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Nie występują w obszarze opracowania zmiany studium.

PRZEWODNICZĄCY
Grzegorz Siermiński

**Załącznik nr 3 do uchwały nr XXXII/209/13
Rady Gminy Duszniki
z dnia 22 stycznia 2013**

**Rozstrzygnięcie Rady Gminy Duszniki o sposobie rozpatrzenia uwag
zgłoszonych do projektu zmiany studium.**

Przedmiotowy projekt zmiany studium został wyłożony do publicznego wglądu w terminie od 01.10.2012 r. do 23.10.2012 r. W dniu 18.10.2012 r. odbyła się dyskusja publiczna.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. , poz. 647) uwagi były przyjmowane do dnia 14.11.2012 r.

W ustawowym terminie nie wniesiono żadnych uwag, w związku, z czym Rada Gminy Duszniki nie podejmuje rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia wniesionych uwag, o których mowa w art. 12 ust. 1 ww. ustawy.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Grzegorz Skórnicki

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XXXII/209/13
Rady Gminy Duszniki
Z dnia 22 stycznia 2013r.

w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Duszniki, w części obejmującej dz. ewid. nr 60 i 419 w Sękowie, Gm. Duszniki.

1. Sporządzenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Duszniki w części obejmującej dz. ewid. nr 60 i 419 w Sękowie, Gm. Duszniki wywołane zostało uchwałą Nr XIII/67/11 Rady Gminy Duszniki z dnia 27 września 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Duszniki, w części obejmującej dz. ewid. nr 60 i 419 w Sękowie, Gm. Duszniki.
2. Z wnioskiem o sporządzenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Duszniki, przyjętego uchwałą XIV/59/95 Rady Gminy Duszniki z dnia 8 listopada 1995 (wraz ze zmianami), wystąpił inwestor działek o nr ewid. 60 i 419.
3. Uchwalenie zmiany studium ma na celu realizację inwestycji polegającej na powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego oraz poszerzenie obszaru istniejącej kopalni żwiru.
4. Prace dotyczące zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Duszniki, prowadzone były w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.).
5. Dnia 13 lutego 2012r. ukazało się ogłoszenie w prasie i obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium oraz o możliwości składania wniosków do zmiany studium w terminie do dnia 7 marca 2012r.
6. Do zmiany studium zostało złożonych 9 wniosków.
7. W trakcie procedury planistycznej została opracowana, zgodnie z wymaganiami ustawowymi „Prognoza oddziaływania na środowisko”;
8. Projekt zmiany studium uzyskał wymagane przepisami opinie i uzgodnienia oraz został wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 01 października 2012 r. do 23 października 2012 r.
9. Przeprowadzona została dyskusja publiczna w dniu 18 października 2012 r., dotycząca rozwiązań przyjętych w projekcie zmiany studium.

10. Do projektu zmiany studium wyłożonego do publicznego wglądu, w ustawowym terminie, tj. do dnia 14 listopada 2012r., nie wniesiono żadnych uwag.

11. Wójt Gminy Duszniki zgodnie z art. 17 pkt 14 ww. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przedstawił Radzie Gminy Duszniki projekt uchwały z poniższymi załącznikami:

- 1) załącznik nr 1: rysunek ujednociony Studium pt. „Gmina Duszniki. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” w skali 1 : 10 000;
- 2) załącznik nr 2: tekst ujednociony pt. „Gmina Duszniki. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”;
- 3) załącznik nr 3: Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu zmiany studium.

12. Wejście w życie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Duszniki, w części obejmującej dz. ewid. nr 60 i 419 w Sękowie, Gm. Duszniki umożliwi powierzchniową eksploatację kruszywa naturalnego oraz poszerzenie obszaru istniejącej kopalni żwiru.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.